

Fåglar i Norrbotten

Årgång 33 nummer 1 • 2014

Den större hackspetten

Den större hackspetten är en tämligen anpassningsbar fågel i sitt släkte. Till skillnad från andra hackspettar som kräver mer eller mindre gammal skog för sin existens finns den större hackspetten i de flesta skogsmiljöer och äter det mesta från kottefrön till fågelägg och -ungar. Den är alltså inte direkt hotad av dagens hänsynslösa storskogsbruk.

När den bearbetar gran- och tallkottar kilar den fast dem i urhackade skårar, så kallade hackspettsmedjor, i torrträd, stubbar och telefonstolpar. Speciellt telefonstolpar av äldre datum är välanvända. Man kan köra kilometervis efter en väg kantad av stolpar och finna en hackspettsmedja i toppen av var och varannan stolpe. Stannar man och tittar kan man se att det oftast ligger bögar med urhackade kottar på marken kring stolparna.

Den större hackspetten hackar ut sina bohål främst i asp och björk, bohål den själv bara använder en gång. Den lämnar alltså många bostäder efter sig till andra hålbäckande arter. Flera gånger har jag konstaterat häckning av bland annat tornsvala och sparruggla i gamla hackspetthål i stora, grova aspar ute på hyggen och här hemikring där spettarna häckar årligen ser jag hur stararna hellre väljer att häcka i spettarnas bohål än i mina, numera skraliga starbolkar som varit tomma i mer än tjugo år.

Vintertid brukar jag ha gott om hackspettar kring gården. Späck, talghollar och ister står på menyn och hackspettarna vistas här dagligen från gryning till skymning. Märkligt är att se hur intoleranta de är mot sina artfränder. Kommer de närmare varandra än tio meter blir det bråk och då jagar de varandra kors och tvärs mellan träden. Man skulle kunna tro att honorna är mindre aggressiva än hannarna, men vad jag kunnat se spelar det ingen roll om det är kille eller tjej.

Då är det helt annars med de gråspettar jag också har här vintertid. De verkar vara betydligt fredligare i sitt uppträdande. Bästa exemplet på detta fick jag ifjol vintras när tre gråspettar samtidigt satt på en halvmeterlång späckskiva. Två hannar och en hona som inte missunnade varandra den serverade maten.

Vårvintrarna 2008 och 2009 ring- och färgmärktes ett 15-tal större hackspettar här på min gårdstomt. De följande vintrarna kunde jag notera dessa märkta fåglar. Mycket trevligt att få följa dem några år framöver. Efterhand försvann de dock en efter en. Den enda spett som idag finns kvar av de märkta fick ringar i april 2008, och är en hane med aluring på vänster och gul ring på höger tars. Denna spett såg jag inte skymten av under vintrarna 2011 och 2012, men nu är den här igen.

Det skulle ha varit intressant att få veta var den hållit hus den tid den inte vistats bäromkring? Ringmärkta fåglar kan vi till viss del följa och de berättar ofta intressanta saker, medan de omärkta fåglarna har för oss en okänd historia.

Matsäke Bergström

Sandskärsrapporten i ny tappning

Då vi inom FiN-redaktionen, men även de ansvariga inom Sandskärsgruppen, brottats med en hög arbetsbelastning gentemot den tid som finns till förfogande, så beslöts innan årsskiftet att Sandskärsrapporten framledes skulle uppta ett nummer av FiN. Undertecknad ser mycket positivt på detta samarbete, då jag fram till nu nästan inte gjort någonting alls i detta nummer, utan kunnat börja med numret därefter.

Å andra sidan innebär det att någon annan gjort desto mer. Det finns många inblandade innan numret är klart, från alla de som varit på ön, de som fört in ringmärkningsdata, de olika skribenterna, fram tills dess Ulf Tenbäck stoppar tidningarna i brevlådan. Tack alla ni, men framför allt till Kirsti och Per som drar ett stort lass, dock inte allt för tungt hoppas jag.

Även tidigare år har denna rapport tagit en övervägande del av ett nummer i FiN, men då i en något annorlunda form. Till det här numret är upplägget förändrat och det blir mer löpande text, fler bilder och intervjuer. Förhoppningsvis blir den ännu intressantare att läsa för en bredare publik.

I det här numret kan man läsa om en unik säsong, vilket det egentligen är varje år, där bl.a. en anstormning av större hackspettar under en period bidrog till detta. Detta är en art som MatsÅke med bravur avbildat på omslaget och beskrivit i sitt kåseri, lika klockrent som vanligt. Ovanliga fågelarter påträffas årligen och ibland får de även en ring om ena benet. Vissa dagar är ön full av rastande individer för att andra dagar vara mer eller mindre tömd när sträckinstinkter fått fåglarna att dra vidare, kanske utlöst av en klarnande nathimmel. Hav, båtar, möten med älgar, sökandet efter eventuella mårhundsspår, allt från mindre mysigt till underbart väder, höga och låga vattenstånd och allt där emellan, kantareller, trollsländor, fjärilar, växter, besökare och socialt umgänge är annat som bidrar till den totala upplevelsen, där fåglarna såklart ändå är det centrala.

För er som inte varit med om ringmärkningen på ön eller kanske funderar på att göra ett återbesök, så hoppas vi att denna rapport kan göra skillnad. Ta kontakt med Sandskärsgruppen, enklast via

mail på bokningsbys@gmail.com, om ni har frågor eller vill boka in er för en period. Ert arbete är av stort värde och för de flesta som varit där så har vistelsen varit ett minne för livet och något att längta tillbaka till. Man behöver alltså inte ha stora förkunskaper i ringmärkningens sköna konst, utan man kan få lära sig efterhand. Det finns arbetsuppgifter som passar alla.

De flesta åren har bokningarna legat mer eller mindre i underkant och därmed har vi varit sårbara vid avbokningar. Utan sådana som Peter Keil, Bo Slunge, Lena Stenman, Ulf Öhman och Inger Brännström, vilka samtliga årligen lägger minst ett par veckor på ön, så skulle det ha varit svårt att hålla stationen öppen i den utsträckning som vi velat. Ett stort tack till er, men även andra som vistats kortare- eller längre perioder, vilka vi kan läsa om i numret.

Arbetet på landets nordligaste och östligaste station bedrivs ju inte för vårt höga nöjes skull, utan framför allt för den data och de resultat som man kan utläsa utav vår ringmärkning. Fåglarnas flyttvägar, rastplatser och förekomst kartläggs, vilket vi bidrar till tack vare återfynd och kontroller. Man kan kanske tro att allt är fastställt genom tidigare års ringmärkningar, men det finns många faktorer i miljön vilka förändras genom åren. Dessa påverkar fåglarnas beteende och förekomst och det är där vi gör en insats i vår del av miljöövervakningen.

Slutligen skänker jag en tanke till det arbete som Ingrid Sandahl lagt ner på stationen och på den kärlek som hon hade till Sandskär och den arbetslust som smittade av sig på andra. Många delar nog hennes känslor för ön och förhoppningsvis kommer nya deltagare att i Ingrids anda få dessa känslor för Sandskär och längtan till att årligen återkomma. Kanske hittar vi nya eldsjäl- lar, med samma brinnande intresse och med ett engagemang liknande Ingrids? I sådana fall går stationen en ljus framtid till mötes.

Välkomna att ta del av säsongen 2013 på Haparanda Sandskär fågelstation!

Stefan Holmberg

Verksamheten 2013

Inledning

Norrbottens ornitologiska förenings fågelstation på Haparanda Sandskär är Sveriges både nordligaste och östligaste fågelstation och spelar därför en speciell roll i landets fågelövervakning.

Verksamheten 2013, stationens 33:e fältsäsong, omfattade en inventering på Haparanda Sandskär den 13–16 juni, boungemärkning på öar i Haparanda skärgårds nationalpark den 7 juli och ringmärkning och fågelobservationer på Haparanda Sandskär under perioderna 8–31 maj och 15 juli till 10 oktober. Den långa perioden i maj ska ses som ett försök att utreda förutsättningarna för ringmärkning även under våren, något som endast prövats sporadiskt några år på 90-talet eller tidigare.

Under året märktes 4 397 fåglar av 75 arter. Totalt har stationen nu har märkt 127 211 fåglar av 143 arter. Märksiffran var den 12:e bästa sedan starten 1981 och tillika den tredje bästa sedan 2003 då vi började förlägga all märkning till den del som kallas Sydön (vileledande då denna ”ö” sedan länge är sammanvuxen med det egentliga Sandskär). Detta trots att bemanningssituationen inte kunde lösas för 13 dagar av den planerade trettonveckorsperioden som höstmärkingen utgör. Det känns bra att kunna konstatera att fjolårets usla häckningsframgång i bl.a. norra Skandinavien med åtföljande låga märksiffror följdes av ett gynnsammare år för våra bevingade vänner.

Säsongen innehöll som vanligt ett antal för stationen mer sällsynta märkarter. Vissa av dessa är sällsynta i ett större perspektiv medan andra är endast lokalt sällsynta. Här noteras vardera två av ladusvala och småspov samt vardera en av näktergal, blåstjärt, busksångare, taigasångare, nötskrika och kråka.

För en fågelstation som hållit på sedan 1981 är det inte helt givet att en ny säsong innebär några nya märkarter. Under 2013 fick vi dock två nya genom den nötskrika som märktes i maj och den vigghona som fångades under boungemärkningen i juli.

Driften av fågelstationens kostar årligen omkring 55 000 kr och vi behöver även hjälp med en del materiel och vissa tjänster. 2013 hade vi med anledning av vårmärkningen den ovanliga

Tabell 4.1: Bemanning 2013

Uppgift: **P** = Platschef, **M** = Märkare (Ansvarig märkare = **M**), **A** = Assistent, **Pr** = Praktikant

Huvudsaklig vecka:	Datum:	Personal:	Uppgift
28	12-14/7	Uppstartsgrupp: Lena Stenman Joachim Grohp Inger Brännström Ulf Öhman Marieke Visser	P , M A M A A
29	15-20/7	Lena Stenman Joachim Grohp Inger Brännström Ulf Öhman Marieke Visser	P , M A M A A
30	20-27/7	STÄNGT	
31	27/7-3/8	Bo Slunge Andreas Livbom Artürs Kärklings	M M , P M
32	3/8-10/8	Bo Slunge Lena Stenman Artürs Kärklings AnnaKarin Slunge	M M , P M A
33	10/8-17/8	Per Sandberg Magnus Ahlgren Artürs Kärklings Lovisa Cederlund Linus Hedrén	M , P A M A Pr
34	17/8-24/8	Kalle Laudon Ida Laudon Peter Laudon Sofia Lindblom Johan Wallén	M M A A A
35	24/8-31/8	STÄNGT	
36	31/8-7/9 4/9-7/9	Peter Keil Bertil Schelander Gunborg Stenvall Sarah Stenvall	M , P A Pr Pr
37	7/9-14/9	Peter Keil Bertil Schelander Peter Strandvik Ann Strandvik	M , P A A A
38	14/9-21/9	Jan Andersson Berne Martinsson Håkan Cederlund	M , P M Pr
39	21/9-28/9	Lena Stenman Lisa Nevander 3 Naturbrukslever	M , P M Pr
40	28/9-5/10	Inger Brännström Ulf Öhman Dan Potter	M , P A M
41	5/10-12/10	Demonteringsgrupp: Inger Brännström Ulf Öhman Dan Potter	M , P A M

posten ”svävartransport” i vår budget. Personalen tog sig ut på svaga isar och hem på öppet vatten! Kostnaderna klarar vi tack vare stöd från våra sponsorer Arctic Circle Experience, BillerudKorsnäs, Bosmina, Haparanda kommun, Länsstyrelsen i Norrbottens län, NOF:s fågelskyddsfond, Setra Rolf och SCA. Vi tackar våra sponsorer för värdefullt stöd.

Bemannning

Den fullständiga bemanningslistan för höstsäsongen 2013 visas i Tabell 4.1. Under denna tid har hela 32 ringmärkare, assistenter och praktikanter deltagit i arbetet. 10 kommer från länet, 11 är kvinnor och sex är 25 år eller yngre. 11 personer hade inte tidigare arbetat vid stationen. Stationen har haft tre utländska medarbetare; vardera en från England, Lettland resp. Holland.

Det ekonomiska stödet har bl.a. gjort det möjligt att betala matbidrag, framför allt till yngre medarbetare, vissa reseersättningar samt resorna mellan fastlandet och Haparanda Sandskär.

Säsongen startade alltså som avsett den 15 juli men väderprognoser påskyndade stängningsdatumet till 10 oktober, två dagar kortare än den standardiserade perioden avsett.

Ett givande samarbete med Naturbruksgymnasiet i Kalix har pågått sedan 2003. Under vecka 39 deltog tre duktiga naturbrukselever i stationsarbetet, bl.a. tillsammans med läraren Lena Stenman.

Naturguideelever från Tornedalens folkhögskola studerade fåglar och ringmärkte under några dagar i slutet av maj under ledning av läraren Rolf Lahti.

Ett stort TACK till alla er som bidragit till att göra fältsäsongen 2013 lyckosam. Ett särskilt

2 st ladusvalor, thank you, Thing! Foto: Andreas Livbom.

Dan Potter och Inger Brännström utanför ringmärkarboden som håller på att stängas för säsongen. Foto: Ulf Öhman.

omnämmande förtjänar återigen alla som ställer upp och arbetar fler än en vecka. Detta bidrar till ökad kontinuitet och underlättar genomförandet på många sätt. Ingen nämnd och ingen glömd.

Det var vi som gjorde det: Tillsammans fixade vi ringmärkningssäsongen 2013 på Sandskär!

Team Labti (Elever, Naturguideutbildningen). Övre raden: Joakim Svärd, Ellinor Videkull, Jonas Pålsson, Emanuel Berglund, Samuel Hedlund. Nedre raden: Josefin Åstrand, Rolf Labti, Julia Bengtsson, Paula Spengler. Foto: Samuel Hedlund.

Öppningsgänget. Marieke Visser, Lena Stenman, Inger Brännström, Ulf Öhman, Joachim Grohp. Foto: Rune Lindqvist.

Arturs Karkliņš. Foto: Andreas Livbom.

*Bo Slunge.
Foto: Andreas Livbom.*

Andreas Livbom tillsammans med två av de 328 större hackspettar som ringmärktes denna fantastiska hackspettsäsong. Foto: Bo Slunge.

Arturs Karkliņš, Anna-Karin Slunge, Lena Stenman, Bo Slunge och i mitten skeppare Rune. Foto: Per Sandberg.

Magnus Ablgren, Linus Hedrén, Arturs Kärklins, Lovisa Cederlund och Per Sandberg. Foto: Per Sandberg.

Team Laudon: Johan Wallén, Ida Laudon, Peter Laudon, Sofia Lindblom och Kalle Laudon. Foto: Per Sandberg.

Gunborg Stenval och Sarah Stenvall med sina instruktörer Peter Keil och Bertil Schelander. Foto: Sarah Stenvall.

Jan Andersson och näktergal.
Foto: Ulf Öhman.

Håkan Cederlund och Berne Martinsson som gjorde en vecka tillsammans på stationen 2013. Foto: Jan Andersson.

"Naturbruksgänget" Lisa Nevander (f.d elev på skolan) Linus Lind, Erik Burman och Kim Tybro (nuvarande elever) poserar tillsammans med fem pigga blåmesar. Foto: Lena Stenman.

Ett glatt stängningsgång har gått iland Ulf Öhman, Inger Brännström och Dan Potter. Foto: Rune Lindqvist.

Vad är det som lockar på Haparanda Sandskär?

För att bemanna fågelstationen fullt ut under en säsong krävs att ett fyrtiotal volontärer ställer upp. Stationen är bemannad alla veckans dagar fr.o.m. mitten av juli till mitten av oktober och det optimala är att där finns fyra personal. Vår personal är fantastisk! Utan alla dessa människors ideella arbetsinsats skulle inte stationen kunna existera.

Vad är det då som lockar med Haparanda Sandskär? Vad gör att man återkommer år efter år och ibland stannar flera veckor på ön för att arbeta på stationen. Går det att kombinera familjesemestern med att arbeta på fågelstationen? Den frågan ställde vi till Rolf Lahti, som arbetat på stationen under många år och ibland har tagit med sig familjen till ön under en ringmärkarvecka. Och hur är det att arbeta för första gången på stationen? Vi har genom att intervjua några av våra medarbetare, både veteraner och nybörjare, försökt att få svar på bl.a. dessa frågor.

Först ut är veteranen Peter Keil.

Peter Keil

Peter Keil är göteborgaren som kom till Haparanda Sandskär för första gången 2006 och efter det har återkommit varje sommar. Så här berättar han om sitt stora intresse för fåglar, skådning och om ringmärkningen på Sandskär:

Hur väcktes ditt intresse för fåglar? När och hur började det?

– Det var min mamma som introducerade mig. Jag minns att hon hade Rudolf Söderbergs fältböcker. Det var små häften och i dem brukade hon notera när flyttfåglarna återvände på våren. Jag lärde mig tidigt fåglarnas sång och när jag var 5–6 år gammal tog hon med mig på orrspel, minns jag. Fåglar kom för mig att bli ett livslångt intresse.

Vad är det med fåglarna som tilltalar dig?

– Det finns sådan variation bland fåglarna, sådan stor mängd och så många olika arter bara i Sverige. Och de varierar mycket i utseende, i färger och i sin sång.

Fåglarnas flyttning är något jag fascinerar av. Hur gör de för att orientera sig? Det är ett mysterium som vi fortfarande inte vet allt om.

Det finns hela tiden nya saker att lära sig. Jag

Peter Keil efter kantarellplockning. Foto: Ingrid Sandahl.

har intresserat mig för fåglar i många decennier, mer än sextio år, och jag lär mig fortfarande. Vi kan lära så mycket av varandra.

Vilken kategori av fågelskådare skulle du säga att du tillhör? Är du en s.k. "kryssare"?

– Jag ser mig inte direkt som schablonen av en kryssare. Visst har jag mina krysslistor och jag håller koll vilka fåglar jag ser varje år, men jag är ingen samlare. Jag vill uppleva fågeln i sitt sammanhang, få helheten med naturen. Det är naturupplevelsen som är det viktiga.

Det var 2006 du första gången satte foten på Haparanda Sandskär. Hur kom det sig att du hamnade där?

– Jag läste ett upprop som Ingrid Sandahl, dåvarande stationschef, hade skrivit om att Haparanda Sandskärs fågelstation behövde personal. Jag hade erfarenhet från flera olika ringmärkarstationer innan det. På Ännsjöns station jobbade jag regelbundet under slutet av 80- och början på 90-talet. Även på Nidingen och Utklippans stationer hade jag provat på att arbeta. Nu som pensionär så gör jag ett par veckor varje år på Sundre Fågelstation förutom mina veckor ute på Sandskär.

Kommer du ihåg ditt första intryck av ön?

– Ja, det minns jag. Jag anlände en augustidag i stekande sol. Jag var ensam på ön till en början och efter någon dag kom Ingrid Sandahl och vi arbetade tillsammans på stationen.

Du har återvänt många gånger efter den där soliga augustidagen. Hur många veckor har det bunnit bli genom åren?

– Jag är nu uppe i totalt nitton veckor.

Vad är speciellt med Sandskär? Vad är det som lockar dig?

– Jag vill vara med och värda arvet efter Ingrid Sandahl, en fågelstation med ordning och reda. Den är välskött och där finns fasta, goda rutiner som gör att det är lätt att arbeta där. Det finns en samsyn och ett förhållningssätt som jag tycker om. Det viktigaste är alltid att fåglarna mår bra, inte att vi fångar så många som möjligt. Det känns som att det är ledstjärnan för stationen.

Även miljön lockar. Sandskär är en fantastisk ö! Den är ganska stor och där finns så otroligt många olika biotoper. Där finns så mycket man kan göra. Det finns bär och svamp att plocka, man kan bada och så tycker jag att det är trevligt med den stora älgstammen som lever där.

Vilket är ditt trevligaste fågelminne från ön? Någon speciell obs eller annat i samband med arbetet och ringmärkningen.

– Jag måste nog säga att det är den första blåstjärten. Det var 2009 och jag arbetade på stationen tillsammans med Peter Strandvik, Bertil Schelander och Gunnar Andersson. De kom in till ringmärkboden och räckte mig en fågelpåse och bad mig gissa vad de hade med sig. Jag tog ut fågeln ur påsen och fick se att det var en blåstjärt och jag minns att det kändes helt... ja, jag började nästan gråta av glädje!

Jag har ett annat väldigt trevligt minne som jag också vill nämna. Det var 2007 då jag och Per Sandberg arbetade på stationen och inom loppet av två dagar i början av augusti fick se två i Sverige mycket ovanliga arter av törnskata. Ena dagen hittade vi en rödhuvad törnskata och dagen därpå - på samma plats! - dök istället en svartpannad upp. (Båda arterna innebar förstafynd för Norrbotten. Red.:s anm.)

Vilket är ditt trevligaste minne, förutom fåglarna?

– Jag kommer ihåg en sen höstvecka när jag hade hittat en stor mängd kantareller. Det var mörka kvällar och jag och Ingrid satt och rensade alla dessa kantareller, utrustade med pannlampor. Det är ett fint minne.

Planerar du att komma tillbaka?

– Jodå, jag kommer till hösten igen och då stannar jag tre veckor.

Slutligen skulle jag vilja att du med bara tre ord beskriver vad Sandskär är för dig.

- Ringmärkning.
- Bottenviksläge.
- Ingrid Sandahl.

Dagboksutdrag söndag den 1 september 2013

Höstmånaden inleddes klar, och något kylig – ca 10 grader vid midnatt – precis som det bör vara i september. En stjärnhimmel som man numera sällan ser på andra platser, eftersom vår civilisation ("civilisation"?) är så nedsmutsad (?) av elektriskt ljus, så vi inte längre kan studera himlakropparna som förr. Som den fortfarande kan vara i Afrika (stjärnhimmeln alltså; jag märker som gammal svensklärare att mina syftningar inte är alldeles tydliga). Nåväl; vi strävar iväg mot ringmärkboden strax före halv fem i gott humör. Det blir ytterligare en gräsiskedag med 32 nymärkningar av arten, och bland dem en, enligt Svensson i varje fall, lättbestämd ung snösiska. Yippee! Ytterligare att notera två blåhakar, båda gamla fåglar och en sävsångare. Som vi skrev igår så finns rester kvar av hackspetteinvasionen, ytterligare en ungfågel ringmärkt. Totalt 49 fåglar ringmärkta av 9 arter.

En ringtorsk sökte sig hotande upp genom Bottenvikens böljor, men eftersom det finns så många kompetenta fiskare med förankringar mot huvudstaden inom föreningen, så kommer hotet att av-värjas inom kort.

Två tjejer från SLU/Umeå besökte ringmärkboden och berättade om sitt jobb: florainventering, strandlinjemätning och de var också utrustade med en klave (för mätning av trädstammar).

Under eftermiddagens promenad konstaterade vi att det finns en del blåbär både i asp- och tallurskog. Bertil och jag är fullständigt eniga om att naturen åstadkommer häftigare träskulpturer av tallråvara än vad vi människor mäktar med. Ett par lärkfalkar svävade över huvudena på oss på sländjakt, medan ungfiskgiusen gnälltigde av en förälder, men den senare seglade bara iväg utan att ta notis. Vi uppskattar att cirka 50 större hackspettar fanns i området vi genomströvade.

Efter lite kommunikationsövningar var det så slutligen dags att göra kväll. God natt!

—
Vid pc:n Peter

Familjen Laudon

Familjen Laudon kommer från Varnhem i Västergötaland och består av sex personer, varav fyra är sjuksköterskor och tre av dessa tillika fågelskådare. Det handlar om pappa Peter, 59, samt syskonen Ida 35 och Kalle, 31, och vi betraktar dem som några av Haparanda Sandskärs stamgäster.

Sedan två år jobbar både Ida och Kalle i Tromsö i Nordnorge. En del strövtåg i naturen inklusive fågelskådning hinner de förstås med mellan skiftet, liksom skidåkning och valskådning både från land, fiskebåt och kajak. (Tyvärr kan vi inte erbjuda det sistnämnda på Sandskärl)

Men vad var det som ledde er in på fågelskådning och ringmärkning?

– Det var nog Kalle som började, säger Peter. Ida gick med i Fältbiologerna under högstadietiden, eller snarare var det jag som tvingade henne att gå med. Självt fick jag fågelintresset så att säga på köpet. Tidigare hade jag mest fokus på blommor, men det gled mer och mer över på fåglar vartefter. Som dragintresserad pappa med körkort har jag tillsammans med Kalle och Ida kört omkring rätt mycket i landet.

– Jag började med ringmärkning vid Hornborgasjön, fortsätter Kalle. Jag gillar tidiga morgnar och spänningen att vittja näten. Sedan har Ida och jag varit runt på olika fågelstationer i Sverige, t.ex. på Stora Fjäderägg, Ottenby, Eggegrund, Utklippan och Kvismaren.

Kalle är den av de tre som varit på Sandskär mest, första gången hösten 2001. Därefter har han återkommit vid ett flertal tillfällen. Peter har tillbringat fyra veckor på ön, första gången 2004, medan Ida tjänstgjort tre veckor. Det som gör Sandskär så speciellt för dem är bland annat alla olika miljöer som förekommer och att ön känns ”het” - vad som helst kan tänkas dyka upp.

– Sandskär är så gästvänligt, alltifrån trevliga stuggrannar till bemötandet från fågelstationens sida. Det är som att ön tycker det är kul att det kommer dit folk, menar Ida.

– Det där blir bättre ju längre norrut i landet man kommer, tillägger Peter. Och Sandskär i sig är ju en väldigt spännande ö. Sommaren 2012 hade vi rätt lite fågel under vår vecka, så vi la mycket energi på att leta växter och bättra på vår särskilda växtlista.

Peter och Kalle Laudon med en videsparv respektive blåbake. Foto: Ida-Linnéa Laudon.

Ida-Linnéa Laudon koncentrerar sig djupt under överinseende av Peter Laduon. Foto: Johan Wallin.

När det kommer till roliga minnen från Sandskär enas de tre snabbt om en gemensam händelse. Kalle berättar:

– Förra sommaren fastnade en sparvhök i en vadarbur. Peter skulle springa ut på Pauhu och hämta den, men innan han hann fram så dök en stenfalk upp och gjorde en attack mot samma vadarbur som sparvhöken var i. Peter lyckades få med sig båda rovfågeln till ringmärkboden – en fin fångst!

Vilka är era favoritfåglar?

– Pärllugglor, säger Ida. De är så mjuka. Och varfågel. Varfågeln är intressant därför att den har lite attityd. Och så är det kul med t.ex. torn- och stenfalkar som man ibland fångar på Sandskär.

– Trädkryparen är min favorit, tycker Kalle. De är karismatiska – små, snygga och ser lite roliga ut.

– Göktytan är en annan trevlig och typisk Sandskärsart som man inte fångar så ofta någon annanstans, fyller Peter i.

Hur fungerar kombinationen familjesemester och fågelstationsarbete i praktiken?

– Det funkar perfekt, svarar Peter snabbt. Om man har med sig halva familjen... Tyvärr tycker inte min fru att hon har tid och möjlighet att lägga en hel vecka av fyra veckors semester på en fågelstation, så hon har aldrig varit här. Men även om man har olika intressen så funkar det att vara på en sådan här ö. Vill man inte pyssla med fåglar kan man bada, läsa, promenera och upptäcka ön med mera.

När det gäller fågelstationen och framtidsplaner menar Peter, Ida och Kalle att den har en relativt hög standard. Arbetet upplever de välorganiserat, och det är mysigt att vara där.

– Kul att många verkar vilja komma ut till Sandskär, säger Peter. Tyvärr ligger stationen långt bort för de flesta och medför en dryg bilresa innan man är framme.

– Vi hoppas kunna ta en vecka även i sommar eller tidigt i höst, säger Kalle. Kanske i slutet av augusti?

– Det skulle kunna bli svårt att samordna en vistelse tidigt i augusti med all annan semester, inflikar Ida.

– Och så får den inte krocka med Lidingöloppet i början av oktober, avslutar Peter.

Innan vi är färdiga med intervjun, ställer vi frågan hur Peter, Ida och Kalle kortfattat skulle vilja karaktärisera Sandskär och fågelstationen? Följande tre ord väljer de ut:

– Exotiskt.

– Variationsrikt.

– Välkomnande.

Ord som nästan alla som besökt Sandskär kan skriva under på!

Dagboksutdrag torsdagen den 22 augusti 2013

Vi började även denna morgon något tidigare än standardiserat och vädret var ganska blåsigt från väst samt rätt sval temperatur. Nätfångsterna var mycket magra fram till sex med en rödvingetrast som enda fågeln innan fem. Resten av märkningen gick i gräsiskornas tecken men även en del lövsångare och förhållandevis rätt många blåhakar fastnade i näten. Dagens märkhöjdpunkt kom runt niosnåret då en rödstrupig piplärka vandrade in i en av burarna på Pauhu. Lite kul att det verkade hålla till rödstrupiga piplärkor där ute på Pauhu eftersom vi även senare under dagen stötte en omärkt individ. Hur som helst märktes totalt 94 individer av tretton arter.

Vad gäller dagens kul kontroll blev det något oseedat en icke fångad fågel, nämligen en individmärkt myrspov som behagade landa en kort stund ute vid piplärkorna och årlorna på Pauhu. Tyvärr var färgringarna rätt svåra att få koll på med 100%-ig tillförlitlighet. Det kan alltså både vara svårt och kul med kontroller!

I övrigt kom dagens höjdare precis när vi var klara med dagens märkning och stängning av ringmärkarboden. En havsörn uppmärksammades på rätt hög höjd vilken visade sig ha fint sällskap av en fiskgjuse och lärkfalk. Med dessa tre rovisar i kikarfältet dök en fjärde fågel plötsligt upp. En brun medelstor sak med rätt typisk stjärt, en brunglada!! Stämningen blev genast upprymd och lyckorusig. Gladan kunde vi följa under runt tio minuter när den svepte in över sydön och fortsatte upp in över Sandskär.

Resten av dagen tillbringades nöjt med löprundor, svamp- och bärplockning samt lite mer skadning givetvis. Men vad gäller skadningen går det allt trögare att öka på med arter på Sandskärslistan. Dagens två tillskott var i och för sig rätt tunga, rödstrupig piplärka och brunglada. Vi ligger nu på 89 arter under vår tid här. Börjar kännas lite kämpigt att komma upp i hundra men det är ju nästan två dygn kvar :-).

Ida-Linnéa, Johan, Karl Markus, Peter och Sofia

Rolf Lahti

Rolf Lahti är lärare vid Tornedalens folkhögskola i Övertorneå. Han verkar även som egenföretagare och har besökt Sandskär många gånger, antingen privat eller i egenskap av lärare eller guide.

Det är en mörk och kall januarikväll när vi kontaktar Rolf för att via telefonen få veta lite mer om honom och hans fågelintresse.

Hur kom det sig att du blev intresserad av fåglar?

– Naturintresset kom väldigt tidigt, redan från barnsben. I början var det främst jakt som jag ägnade mig åt, både på fåglar och andra djur, men med tiden har jag börjat uppskatta fåglarna mer och mer. Jag jobbade tidigare som lokförare men sadlade om och pluggade biogeovetenskap i Stockholm i slutet av 1980-talet. En ryttlande tornfalk som jag för första gången fick se genom en tubkikare gav skådan det en ny dimension.

Vilka är dina första minnen från Sandskär?

– En sommar på 1980-talet när jag åkte på en sommarutflykt till Sandskär. Vi klev iland på Nordrevet. Sommaren 1989 var min fru Kerstin och jag på Sandskär. Det regnade rätt mycket kring midsommar och vi tältade, men vi fick i alla fall se tre alförrädare. Kerstin var ofta med mig i markerna på den tiden. Senare när jag fastnade för ringmärkning tyckte hon nog att det blev lite för mycket...

Vad är typiskt Sandskär för dig?

– Alla olika miljöer gör ju ön väldigt speciell. Där finns alltifrån lövlundar till stränder och skarpa hedmarker. Det är en perfekt ö även ur pedagogisk synvinkel, vare sig man gillar fåglar eller växter eller både och. Sedan den särskilda känslan man får på ön, det går fort att släppa vardagen och koppla av på Sandskär.

Berätta om någon rolig händelse från Sandskär!

– Då säger jag faktiskt flugfisket i somras! Då fick jag en 54 centimeters harr som vägde 1156 gram. För första gången en riktigt stor harr på fluga - kanonkul, och dessutom fick jag chansen att bräcka mina elever!

Du har hunnit med ganska många veckor på fågelstationen vid det här laget. Har du någon favoritfågel när det gäller ringmärkning?

– Då får det bli rödstjærtshanne. De är oerhört

tjusiga. Även smal-näbbad simsnäppa, de är så söta. Vi lyckades fånga 14 st i vadarburarna en vår.

Går det att kombinera familjesemester med arbete på fågelstationen?

– Nja, det går bra om familjen vet hur det funkar med ringmärkning och stationsarbete och är någorlunda självgående. Om inte kan det bli

ganska krävande. Antingen blir familjen lidande eller så fågelskådan det, eller så får man själv för lite sömn när man ska tillfredsställa både familjens och fågelstationens behov.

Har du några synpunkter på hur det funkar med det praktiska på fågelstationen?

– Jag tycker det funkar rätt bra överlag. Det är mysigt och finns goda möjligheter att laga mat samt sköta hygien. Dock kunde boendet vara bättre. Bevakningsstugan är trång, och det kan fresta på att bo många personer på en liten yta. Separata sovrum där var och en kan få möjlighet att vara lite mer ostörd vore önskvärt.

Vilka är dina framtidsplaner när det gäller Sandskär?

– Jag har som mål att komma ut till Sandskär minst en gång per år och hoppas kunna fortsätta med skolans kurser för naturguiderna där det bland annat ingår ringmärkning av fåglar. Vi funderar på att lägga om kurserna lite grann. Som det är nu blir det lite kinkigt och trångt med tid för vistelse på Sandskär i slutet av maj. Jag hoppas att vi i stället kan komma ut på hösten, kanske i september, förutsatt att det finns en ordinarie bemanning med märkare och assistenter på stationen.

Om du avslutningsvis skulle beskriva Sandskär med tre ord, vilka ord skulle du välja?

- Fantastiskt.
- Särpräglad.
- Fint.

Rolf Lahti. Foto: Samuel Hedlund.

Gunborg och Sarah Stenvall

Gunborg och Sarah Stenvall är mor och dotter som i höstas arbetade på stationen för första gången. För Gunborg är Haparanda Sandskär ett välbekant ställe eftersom hon under flera år har deltagit på den exkursion med häckfågelinventering som stationen anordnar under juni månad.

Under ett samtal fick vi veta både ”hur allt började” och hur de båda upplevde arbetet på stationen och vistelsen på ön i höstas.

Hur väcktes ditt intresse för fåglar? När skulle du säga att det startade?

Gunborg:

– Det har nog alltid funnits där. Både pappa och mamma har det intresset. Fågelböcker har alltid funnits hemma och dessa har man slagit i. Så länge barnen var små fanns inte så mycket tid till skadning men det har förändrats.

Fågelintresset tycks vara ett ”arv” som gått från morfar till mor till dotter, för så här säger Sarah:

– Det har följt med alltid. Mamma har smittat både mig och lillebror med sitt intresse. Vi har sommarstuga ute på en ö i skärgården och där är det nog framförallt sjöfåglarna som har intresserat mig. Ja, även rovfåglar.

Ingen av dem tillhör kategorin ”kryssare”, de åker inte runt och jagar nya arter men tycker om att lära sig känna igen fåglarna både genom kikaren och med hjälp av fågelns läte.

– Det ger en ”kick” att få träffa på och lära sig känna igen nya arter, säger Gunborg.

När kom du första gången till Sandskär? Och vilket var ditt första intryck av ön?

Gunborg:

– 2005 var första gången. Det var på häckfågelinventering tillsammans med Ingrid Sandahl och några till. Första intrycket var att ön var så stor och att där fanns sådana otroliga mängder med fåglar! Några nät sattes upp och ringmärkning demonstrerades. Min första fågel i handen var en större hackspett.

Sarah:

– 2010 var första gången, också det i samband med en ”inventeringshelg” i juni. Ingrid Sandahl fanns med även denna gång och tillsammans med Per Sandberg demonstrerade de hur ringmärkning går till. Jag tyckte nog att det var det roligast den helgen. Jag tyckte om den fysiska kontakten, att

Gunborg Stenvall. Foto: Ulf Öhman.

Sarah Stenvall ringmärker en av sina första fåglar. Foto: Gunborg Stenvall.

få hålla i och titta nära på fågeln. Det var roligare än själva inventeringen.

Efter 2005 har Gunborg återvänt till Sandskär många gånger!

Gunborg:

– Jag bara måste dit! Minst en gång varje år. Skulle inte klara mig annars!

Vad är det som är så speciellt med denna ö? Vad är det som lockar dig?

Gunborg:

– Fåglarna! Och hela ön! Där finns ju allt! Allt

ifrån våtmarker till tät skog. Där är så spännande att vara. Man vet aldrig vad som ska dyka upp.

År 2013 blev det äntligen av. Mor och dotter lyckades få det att passa för dem båda samtidigt och tillsammans kunde de åka ut några dagar på ringmärkarstationen för att få prova på.

Gunborg:

– Jag har velat under så många år, men semestern har inte riktigt räckt till och det har varit svårt att få det att gå ihop för oss båda samtidigt. Nu skulle det bli av och vi lusläste stationens arbetsordning innan vi åkte ut. Vi ville vara väl förberedda och veta vad som gällde och vilka regler man skulle följa.

Hur upplevde du arbetet på stationen? Var det som du hade föreställt dig? eller var det något som överraskade?

– Vi hade de bästa lärarna! Det var Peter Keil och Bertil Schelander som instruerade. Två veteranter som båda har gjort många ringmärkarveckor på stationen. Peter och Bertil var fantastiska instruktörer. De visade och berättade och ville gärna dela med sig av allt de kunde. Vi kände oss mycket väl omhändertagna.

Sarah:

– Jag var lite förvånad att man som nybörjare fick hjälpa till så mycket redan första gången. Jag hann med att både plocka och att prova att ringmärka fåglar.

Vilket är ditt trevligast/roligaste minne från dina ringmärkedagar?

Gunborg:

– Blåhaken som hade tappat stjärten minns jag speciellt. Den plockade jag.

Sarah:

– Min första fågel jag både plockade och fick ringmärka själv, en lövsångare. Jag tyckte också att rödhaken var väldigt fin. Det var mysigt att bo och leva som vi gjorde. Att i ottan få uppleva soluppgången tillsammans, det var trevligt. Arbetet är ganska krävande. Det blir många nätrundor varje dag. Det är också väldigt spännande, lite som att fiska. Undrar vad vi får idag? På kvällen är man härligt trött!

Tror du att du kommer tillbaka och arbetar på stationen?

Sarah:

– Det tror jag absolut! Det har jag tänkt.

Gunborg:

– Ja, det tror jag säkert! Det hänger på hur semesterdagarna räcker till. Jag ska försöka få det att gå ihop med båda barnen nästa gång.

Slutligen skulle jag vilja att du med bara tre ord beskriver vad Sandskäär är för dig.

Sarah:

– Variation.

– Vackert.

– Intensivt.

Gunborg:

– Fåglar.

– Underbart.

– Bästa platsen på jorden! (Oj, det blev visst fler än tre!)

Dagboksutdrag fredag 6:e september

Vi vaknade till en blåsigt dag (igen) 10 m/s. Men med gott humör och stor förväntan gav vi oss iväg till ringmärkarboden. Eftersom det var mulet fick vi treva oss ner i halvmörker. Första timmen var lovande, en ung havsörn skrämde upp ca 40 vitkindade gäss. En fiskgjuse fångade sin frukost. I näten fick vi lövsångare, sävsångare, sävsparv, bofink, blåhake, större hacke, gråsiskor och talgoxe. Men vinden tilltog och de två sista timmarna förblev näten tomma. På e.m. hann vi med lite städning och andra måsten. Sen drog Sarah och Gunborg iväg på svamp- och bärjakt. Vi möttes av två "prataglada" lärkfalkar på den gamla vägen till Öststadion. Vid vägens slut fanns även ett råvgryt med "matförrådet" utanför. Bertil tog en egen promenad och träffade på 6 älgar vid väststadion. När vi kom tillbaka till stugan hade Peter gjort en god italiensk middag, mums :).

Sandskärgänget

Rapport från försök med vårmärkning på Haparanda Sandskär i maj 2013

Mellan 8–31 maj bedrev Haparanda Sandskär fågelstation ett försök med vårmärkning på Sandskär. Vårmärkning har inte bedrivits på Sandskär sedan 1994. Den första ägde rum 1981 men skedde inte årligen efter det pga. personalbrist. Trots idoga försök att förstärka gruppen med ytterligare deltagare blev det till slut bara två som antog utmaningen, Inger Brännström och Ulf Öhman. Här följer deras rapport i kortbet.

Onsdagen den 8 maj åkte vi och all vår packning ut med sväware från Seskarö. Isen var sämre än väntat, öppet vatten på sina ställen samt drivis. Risk fanns att vi skulle bli ilandsatta öster om ringmärkningsplatsen. Men Anders Innala kryssade oss förtjänstfullt fram ända till hamnen. När vi stod på stenpiren med all packning dök välkomstkommittén från Seskarö upp med hydrokopter. Bärhjälp, kaffe och nybakta bullar satt inte helt fel. De två första dagarna ägnades åt installation m m då vädret (både regn och snö) inte tillät några längre utevistelser.

Stigen ner till ringmärkarudden var nästan snöfri men en hel del snö låg kvar på udden. Inledningsvis sattes ett ordinarie nät upp samt tre alternativa nät. Marken var torr och fin där. Inga buskar eller annan växlighet var i vägen. Övriga nätgator var för blöta och snön smälte fort och bildade djupa pölar.

Efter några dagar kunde vi sätta upp två nät till. Fågeltillgången var dålig men beroende på att vi bara var två personer ville vi inte sätta upp fler nät än vi kunde klara av. Inga burar sattes ut då isen fortfarande låg kvar. Vi försökte jobba som vanligt mellan 05 och 11 då vädret tillät. Övrig tid ägnades åt praktiska göromål som vedhuggning, bastubad och matlagning, samt naturligtvis skådning och rekognoseringsrundor på ön. Västra

Svävaren har anlänt till Kumpula. Foto: Ulf Öhman.

Sabina Nilsson från Kuriren på reportagebesök i maj. Foto: Ulf Öhman.

och östra stadion, Östviken, Pauhu samt upp mot Nordudden. Vi kunde inte se fler fåglar där än vad vi sett i byn och på ringmärkningsplatsen.

I mitten av månaden försvann den landnära isen under loppet av någon timme. I sydöst mot Kajava, sydön, låg drivisen fortfarande ganska hårt ända in mot land. Totalt hade vi nu ute 10 burar, tyvärr utan resultat. Vi satte också upp ytterligare ett nät.

Fortfarande hade vi fört en ensam tillvaro på ön. De första stugägarna anlände kring pingsthelgen och då kunde vi njuta av färsk fisk.

Årets första myggbett noterades också. Nu hade vi gått från vintriga förhållanden med snö och heltäckande is till ”högssommarvärme” med myggbett, flugor och svalor. Fantastisk upplevelse!

Omkring den 19 maj hade det låga vattenståndet frilagt hela viken vid nätplats 5 men inte en enda vadare syntes till. Så småningom hade vi totalt 11 nät uppe och 22 burar.

Söndagen den 26 maj kom Sabina Nilsson, reporter på Kuriren, fotade och intervjuade oss om vår verksamhet.

Den 27 maj anlände Rolf Lahti med sina elever på naturguideutbildningen på Tornedalens folk-

högskola. De tre veckornas vistelse på ön gick fort. Vi fick se naturen ändras från vårvinter med is, sälar, snödrivor och helt kala lövträd för att 22 dagar senare bli sommar, +24 grader, utslagna löv och en del fåglar på ägg. Vi såg många arter anlända, dock i små mängder.

Fredagen den 31 maj bar det iväg i land med Bosmina. Vi var trötta och nöjda förutom med fågeltillgången som varit förhållandevis skral under dessa tre veckor. Totalt märktes 97 fåglar av 24 arter under perioden. Inte en enda vadare tyvärr. Toppade gjorde lövsångarna med 31 stycken, följt av 13 rödstjärtar, 8 blåhakar, 8 ärtsångare samt lite annat smått och gott av de vanliga arterna. Slutligen vill vi också nämna nötskrikan, som observerades för första gången någonsin på ön.

Soluppgång över ringmärkarudden. Foto: Ulf Öhman

Dagboksutdrag torsdag den 9 maj 2013

Onsdag startade vi ut med svävere från Seskarö. Seskaröborna visste att vi skulle komma så de hjälpte till med både i- och urlastning, samt tog hand om vår bil. Isen var sämre än väntat, öppet vatten på sina ställen samt drivis. Risk fanns att vi skulle bli ilandsatta öster om ringmärkningsplatsen. Men Anders kryssade oss förtjänstfullt fram ända till hamnen.

När vi stod på stenpiren med all packning dök välkomstkommittén från Seskarö upp med hydrokopter. Bärhjälp, kaffe och nybakta bullar satt inte helt fel.

De två första dagarna har vi ägnat oss åt att städa ut en smutsig stuga (inte i det skick vi själva lämnade den i oktober). Sedan sedvanlig installation och lite skådnings. ORRAR spelar borta vid kyrkan, en stor SIDENSVANSFLOCK drog in över byn, minst 75–100 ex., 1 stationär HAVSÖRN pendlar mellan Pauhu och islandet. SMÄSPOVARNA börjar inta sina revir på heden och genomför olika spelbeteenden. En ovanligt ljus BLÅ KÄRRHÖKSHANE jagade bakom länsstyrelsestugan. Turligen hade vi varit på skådarresa på Öland och såg samma dag flera olika hökar och lärde oss att skilja mellan arterna. Annars hade vi trott att det var en stäpphök.

Ännu mycket magert med vadare, änder och sångare. Två ENKELBECKASINER spelar, och nu när regnet äntligen lagt sig ska vi gå till ringmärkarudden och börja jobba med näten. Måste lägga på ett kol eftersom snön hänger i luften.

Inger Brännström och Ulf Öhman

Dagboksutdrag onsdag 29 maj 2013

Tre veckors vistelse är snart slut varav drygt två veckor med nät uppe och burar ute kombinerat med spaningsturer på ön, några enkla inventeringar samt inomhusarbete när det regnat (sällan!) och t o m snöat. Tiden har gått fort. Vi har sett naturen ändras från vårvinter med is, sälar, snödrivor och helt kala lövträd för att 22 dagar senare bli sommar, +24 grader, löven utslagna och en del fåglar på ägg. Vi har sett många arter anlända dock i små mängder. Nu börjar sångarna dyka upp och många vadare är på väg. Det fina vädret innebär nog att Sandskär ”hoppades över”. Därför har det varit rätt magert märkresultat kvantitativt. Det positiva är att det varit rätt många arter. Idag har killarna från naturguide-linjen skött märkningen under ledning av Rolf L. Elva fåglar fastnade i nätet varav två kontroller av GRÅ FLUGSNAPPARE och SÄDESÄRLA. Ny-märkning av LÖVSÅNGARE, SÄVSÅNGARE, GRÄSISKA, RÖDSTJÄRT, TÖRNSÅNGARE, SÄDESÄRLA och TRÄDGÅRDSSÅNGARE. Observationerna är ungefär lika som de närmast föregående dagarna men fyra sångarter med trädgårdssångare som nykomling. Stackspepp börjar nu få sällskap av GÖKTYTA. 22 STRANDPIPARE obsades på sträckan Ringmärkarudden – Östviken. Vi har börjat förbereda oss för hemfärden med packning, förrådsgenomgång, sortering av ringar och inte minst vila. Imorgon plockas näten ner och burarna in för att åka ut igen i juli när den standardiserade märkningen börjar. Nu inmatning till Svalan och Fagel2 och därefter snarket.

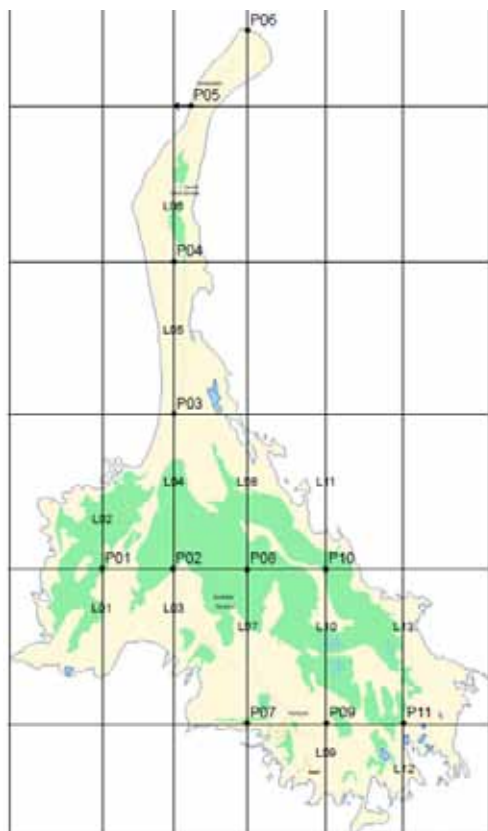
Inger Brännström och Ulf Öhman

Häckfågelinventeringen

För åttonde året i följd genomfördes i mitten av juni en häckfågelinventering på ön. Förhoppningsvis kan dessa hjälpa oss att säga vilka arter som häckar på ön och i vilken omfattning detta sker och genom att upprepa inventeringen år efter år får vi även en bild av trender över tid. Miljöövervakning om man så vill. Metodiken är standardiserad och innebär en kombination av punkt- och linjeinventering, påminnande om inventering av s.k. standardrutter. Så här går det till:

Linjerna går i nordsydlig riktning enligt rikets nät med 500 meter mellan linjerna. En punkt görs varje jämn km. Figuren nedan visar de olika linjerna och punkterna. Linjerna L05 och L06 följer stigen på nordrevet och punkten P06 görs längst upp på nordrevet.

Inventeringen ska inledas kl. 03.00. Fullängds-linjer (1000 m) går på cirka 30 minuter och samtliga hörda och sedda fåglar noteras. (För detaljer hur man hanterar kortare linjer, avbrott etc. hänvisas till beskrivning av metodik för standardrutter.) På punkterna står man i 5 minuter och räknar alla hörda och sedda fåglar. Högsta noterade häckningskriterie bokförs också. För detta används samma 20-gradiga skala som i rapportsystemet "Svalan". Där ges t.ex. en 2:a vid en "observation i häcktid, lämplig biotop" medan högsta värdet 20 ges vid konstaterad häckning genom "bo, ägg/ungar". Häckningskriterier noteras hela inventeringsperioden, i år 13–16 juni.

Det första året, 2006, gjordes inventeringen under två morgnar av endast två personer. Sedan 2007 har typiskt åtta inventerare deltagit och inventeringen klaras då lätt på en dag. Dessutom har ett antal deltagare följt med för att "se och lära". För att få så likartade förhållanden som möjligt mellan åren, görs en bedömning av vilken av inventeringsdygnens morgnar som kommer att erbjuda bästa förutsättningarna. Vi undviker alltså regn och blåst i möjligaste mån, vilket skulle påverka sånglusten hos revirhåvare och hörbarheten för inventerarna.

I år bedömdes den första morgonen, fredag 14 juni, vara bäst lämpad och efter lottning av rutter och en kortare vila begav sig inventerarna till resp. startpunkt.

Längs linjerna noterades 695 individer av 59 arter. Individantalet är 8 % över medelvärdet medan antalet arter är sex under medelvärdet och rekordlåg. Bl.a. saknades svärta, korp, svartvit flugsnappare och gulsparv, vilka varit årliga övriga inventeringsår. Som jämförelse hade vi 2010 och 2011 rekordhöga 69 arter. Fyra arter påträffades för första gången under linjeinventering: Gravand, sandlöpare, grönsångare och bergfink.

Från punkterna noterades 36 arter vilket är en färre än genomsnittet för alla åtta år. Samtidigt var individantalet rekordhøgt med 201 fåglar, vilket är 47 % över genomsnittet. Förklaringen finner vi i två ovanligt höga siffror: Skrattnäs (33 ex) och obestämda korsnäbbar (53 ex); de senare en artgrupp som inte ens är årlig från punkterna. Fem arter påträffades för första gången under punktinventering: Blåsand, havstrut, skräntärna,

by. (Förutom inventeringen som har ett rent vetenskapligt syfte finns ju dessutom tanken på att stimulera tillväxten av nya märkare och assistenter på fågelstationen, samt att visa på olika delar av stationsarbetet, och därför anordnas varje år ringmärkning med några få nät på ett enkelt sätt.) Eftersom näktergalen dessutom uppvisade en stor ruvfläck var det hela extra spännande! En kontroll gjordes även av en ärtsångare märkt 2010.

En del arbete förrättades dessutom nere vid märkplatsen under lördagen, bl.a. i form av arbete med en näthiss. Efter viss möda och inte helt utan spänningmoment klarades även den delen av helgen av som det var tänkt, och vi kunde alla bänka oss för den traditionsenliga gemensamma måltiden. Vi höll till i Kumpulastugan, dels eftersom den lokalen är väldigt ändamålsenlig men också för att den tilltagande värmen samt avtagande vinden gjorde att mygggläget drastiskt försämrades... (Eller förbättrades, sett med myggögon!) Den gemensamma måltiden innehöll såväl muntra historier som glada skratt, samt givetvis Gördis' klassiska sommarkaka med marsansås. Utan den efterrätten, ingen riktig inventeringshelg! Kvällen avslutades med artgenomgång, innan det var dags att söka sig till kojs för det sista rycket under söndagen.

Söndagen inleddes olika tidigt i de olika stugorna, samt med olika inriktning rent geografiskt. Därför blev Haparanda Sandskär återigen rätt väl genomsocht fram till ca 12:00. Några nya arter letade sig in i reselistan, t.ex. daltripa, tobisgrissla och tordmule. Vi hade siktet inställt på 112 arter, men orkade bara upp till 105 plus den sannolika kärrsångaren. Siffran får ändå sägas vara klart godkänd med tanke på att delar av vistelsen innebar rätt otrevligt väder både för skådare och fåglar och den ligger dessutom ungefär i paritet med vad som varit facit under de senaste åren.

Vi åt "den sista måltiden" och började sedan packa ut ur stugorna samt städa efter oss. Staffan Svanberg skulle lämna ön med oss ombord 15:00, något som uppsköts en aning eftersom Kustbevakningen genomförde en flygande kontroll av passagerartrafiken (som dock klarades med glans). När vi stävade ut ur Kumpula hamn var det å ena sidan skönt att komma närmare hemmet efter några intensiva dygn med minimalt med sömn och mycken fysisk aktivitet, men samtidigt var det med viss saknad vi lämnade denna trevliga ö... Fågelmöjligheterna, samvaron under inventerings-

Näktergalen med ring och ruvfläck. Foto: Per Sandberg.

helgen, den vackra naturen och det rika djurlivet, allt detta gör att en utflykt till Haparanda Sandskär ALLTID innebär en känsla av: "Hit vill jag igen!"

/Vid tangentbordet: Lars Sandberg, som å årets gång inventerades vägnar skickar er de bästa skådarhälsningarna från en alltid lika vacker norrbottensskärgård!"

Sedan bilder på den "skumma" sångaren lagts ut på nätet och studerats stod det ganska snart klart att det inte rörde sig om en kärrsångare utan faktiskt Norrbottens och Sandskärs andrafynd av STÄPPSÅNGARE.

Stäppsångare. Foto: Krister Jakobsson.

	L01	L02	L03	L04	L05	L06	L07	L08	L09	L10	L11	L12	L13	
Datum	14/6	14/6	14/6	14/6	14/6	14/6	14/6	14/6	14/6	14/6	14/6	14/6	14/6	
Starttid	03:00	03:25	03:00	03:30	03:21	03:18	03:05	03:10	02:56	03:17	03:52	03:00	03:27	
Stopptid	03:25	03:45	03:22	04:10	03:55	03:45	03:35	03:48	03:12	03:47	04:04	03:23	03:52	
Inventerare	SES	SES	GSt	GSt	MBe	LrS	JAn	KJa	LHo	LHo	LHo	TBe	TBe	
Punkt	L01	L02	L03	L04	L05	L06	L07	L08	L09	L10	L11	L12	L13	L1-L13
Summa arter	14	20	11	12	14	5	17	32	6	13	8	24	10	59
Summa individer	75	90	20	58	68	17	94	110	7	26	17	85	28	695
UNJEINVENTERING	L01	L02	L03	L04	L05	L06	L07	L08	L09	L10	L11	L12	L13	ANTAL
1362														2008
1381														2008
1404														2009
1407														2010
1412														2011
1414														2012
1437														2013
1456														TOTAL
1578														61
1554														66
1581														63
1607														69
1688														69
1693														63
1762														59
1764														112
1775														673
1780														576
1789														667
1791														642
1792														660
1794														588
1808														695
1940														4
1963														501
1983														
1986														

Jan Andersson och Mats Bergqvist
fikandes i riset uppe på Östra sta-
dion. Foto: Per Sandberg.

Attgrågåsen lyckats med häckning-
en råder det inga tvivel om. Foto:
Per Sandberg.

Tabell 4.7 - Resultat av punktinventering, Haparanda Sandskär, 14 juni 2013

Inventerare: Sven-Erik Sundberg (SES), Gunborg Stenvall (GSt), Mats Bergqvist (MBe), Lars Sandberg (LrS), Jan Andersson (JAn), Krister Jakobsson (KJa), Lars Harnemo (LHo), Torbjörn Bergman (TBe)

P

																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							</
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----

Boungemärkning 2013

Årets inventering ägde rum den 7 juli. Hela tio personer från Stockholm i söder till Övertorneå i norr fanns på plats i Haparanda hamn kl.07.00. Ett stort TACK till samtliga!

En kvart senare styrde Staffan Svanberg ut Bosmina I för ännu en dag i vår nordligaste skärgård. Vädermässigt blev det en fin dag, +23°, mest sol och svaga vindar från syd.

Tyvärr fortsatte det negativa resultatet på de ordinarie inventeringsöarna. Att ringmärkningsresultatet ändå slutade med 78 märkta berodde på en stor koloni av dvärgmås på Kluppi, en ö som inte funnits med hela tiden vi gjort inventeringarna.

Ylikari

Första stoppet blev på den östligaste ön som alltid varit den som genererat flest arter. Visserligen blev det så också detta år, men tyvärr ser vi en fortsatt negativ trend för fågellivet på ön. För andra året i rad fanns räv på ön! Inför nästa år bör ön gås igenom före häckningstiden och eventuella predatorer tas bort. Två pull (dunungar) av större strandpipare var det enda som hittades. Vitkindad gås saknades helt, vilket inte hänt sedan första upptäckten 1997, vilken också var första konstaterade häckningen av arten i Norrbotten. Mycket få silltrutar och fisk/silvertärnor sågs. Inga småtärnor iakttogs och arten saknades faktiskt under hela dagen. Det mest positiva var tre ejderhonor som tillsammans hade sju pull. Även en grågås och småskrake med ungar observerades.

Mycket liten större strandpipare.
Foto: Rolf Lahti.

Jacob Lahti med en ringmärkt havstrut. Foto: Rolf Lahti.

Stora harrsten

För andra året i rad hittades inga ungar på ön. Färre gråtrutar än de senaste åren och bara sex fisk/silvertärnor sågs. Dock var silltrutarna tillbaka efter att ha saknats ifjol, 10 ex noterades. Trots att ett eller flera par av roska, rödbena, större strandpipare, mosnäppa och strandkata fanns på ön hittades ingen häckning! Förra året misstänkte vi räv eller mårhund på ön och man kan inte låta bli att få liknande tankar nu.

Lilla harrsten

Vi beslöt att inte gå iland på denna lilla holme då inga fåglar sågs på och omkring ön. Endast två vitkindade gäss utan ungar iakttogs.

De små borymmarna gömmer sig lätt bland alla stenar.
Foto: Rolf Lahti.

Korkea

Ifjol skrev vi att ön var den enda som var sig lik från tidigare år. Det blev en repris på detta i år. Lika många silltrutar, 50 ex, som ifjol, dock lite färre gråtrutar, tärnor och roskarlar. Inga skratmåsar noterades, dock hade en mindre koloni av dvärgmås, 25 ex, etablerat sig här. Nio pull av fyra arter blev märkresultatet. Förutom dessa gjordes ett fynd av häckande vitkindad gås, en adult ruvade på fyra ägg. Några tobisgrisslor och en tordmule sågs i vattnet utanför ön.

Kluppi

Denna lilla toppiga ö är vissa år riktigt intressant att besöka. Ett sådant var i år då en stor koloni dvärgmås, 75 par, hade valt ön som häckningslokal. Som brukligt etablerar sig gärna andra arter i måskolonier för att på det viset få ett ökat skydd mot predatorer. Därför fanns fler fisk/silvertärnor här nu. Även bon av vigg, svärta och småskrake hittades. Vi uppskattade att minst 100 pull, halvstora/stora, dvärgmås fanns här vid vårt besök. 54 st. fick ring runt benet och ytterligare 13 ex av fem arter märktes. En adult vigghona inhävades av Rolf Lahti och därmed fick vi en ny märkart för inventerarna.

När vi vid 18-snåret var tillbaka i Nikkala kunde vi summera dagens märkning till dvärgmås 55, fisktärna 5, silvertärna 2, silltrut 4, gråtrut 6, havstrut 1, större strandpipare 3 och vigg 1. Totalt alltså 78 ex av nio arter. Se tabell 1.

Jan Andersson med stationens första ringmärkta vigg.
Foto: Rolf Lahti.

Jan Andersson sätter ring på en större strandpipare. Foto: Rolf Lahti.

Tabell 1 - Ringmärkta fåglar vid boungemärkning (de år det gått att genomföra fr.o.m. 2003).

ART	2003	2004	2005	2006	2009	2010	2011	2012	2013	TOTAL
Vigg									1	1
Roskarl		3	1				6	3		13
Strandskata	1			1	1	2				5
Större strandpipare	7	2	6	3	2	12	2	3	3	40
Rödbena					1					1
Dvärgmås	21	21	4			27			55	128
Skrattmås	50	50	47	13		54				214
Fiskmås	5	1	5	3	2	6	3	1	1	27
Silltrut	17	6	13	2	9	3	7		4	61
Gråtrut	17	32	22	6	10	3	7	2	6	105
Havstrut		2							1	3
Fisktärna	2	8	17	3	2	2	5	2	5	46
Silvertärna	8		9	3			3	1	2	26
Sädesärsla	1									1
Stenskvätta							1			1
TOTAL	129	125	124	34	27	109	34	12	78	672

Ringmärkning på Haparanda Sandskär under höststräcket

Standardiserad ringmärkning bedrevs denna säsong mellan 15 juli och 10 oktober, en period på 88 dagar. Den standardiserade ringmärkningen pågår sex timmar per dag och omfattar, liksom tidigare år, 24 stycken niometersnät och fram t.o.m. 31/8 burfångst med 28 burar. Fångstinsatsen sammanfattas i tabell 2.

Årets standardiserade märkinsats uppgick till sammanlagt 75 122 nätmetertimmar vilket är något lägre än märkinsatsen 2012 som var 86 051 nätmetertimmar. Den relativt låga fångstinsatsen denna säsong har sin förklaring i att vi p.g.a. personalbrist tvingades stänga stationen två av våra standardveckor. En annan förklaring är den hårda vinden i slutet av september som gjorde att det många dagar endast var de nät som står i väl skyddat läge som kunde öppnas.

Årets täckningsgrad uppgick trots vindens begränsningar till 77,3% som ligger i närheten av föregående säsong (75,5%). Täckningsgraden baseras på den teoretiska maxinsatsen vilken byggs på den tid som stationen är bemannad.

Höstens standardiserade nätfångst gav 3 034 fåglar, vilket motsvarar 0,040 fåglar per nätmetertimme. Likvärdigt med hösten såväl 2010 som 2011 och något över medel sett över de sju senaste åren. Ett betydligt bättre resultat än föregående säsong som slutade som ett riktigt bottenår med sina 2 092 fåglar. Glädjande att efter årets summering kunna konstatera att den avvikelser förhoppningsvis bara var tillfällig.

Den standardiserade burfångsten, där främst vidare fångas, sker under juli och augusti månad och uppgick till totalt 4 912 burtimmar. (83,5% av

Stjærtmesar. Foto: Lena Stenman.

teoretisk maximalinsats). Under standardiserad tid fångades 122 fåglar i vadarburarna, vilket gör 0,025 fåglar per burtimme. En ökning jämfört med 2012 (0,014 fåglar per burtimme) men likvärdigt med 2009 och 2010 (0,023 fåglar per burtimme). Endast 10 fåglar fångades i burarna utanför standardtiden.

Den icke standardiserade nätfångsten gav 1 027 fåglar. Hit räknas de fåglar som fastnat i något av våra åtta alternativa nät, placerade på platser skyddade från hård vind, samt fåglar fångade utanför

Tabell 2 - Fångstinsats under höststräcket 2013.

AKTIVITET	Fångst-insats	Teoretisk maxinsats	Täcknings-grad	Antal märkta	FÅNGADE FÅGLAR PER INSATS							
					2006 Höst	2007 Höst	2008 Höst	2009 Höst	2010 Höst	2011 Höst	2012 Höst	2013 Höst
Nätmetertimmar standard	75 122	97 200	77,3%	3 034	0,051	0,031	0,033	0,035	0,043	0,044	0,024	0,040
Nätmetertimmar övrigt	30 451			1 027			0,025	0,023	0,037	0,018	0,020	0,034
Nätmetertimmar totalt	105 573			4 062			0,031	0,033	0,041	0,038	0,023	0,038
Burtimmar standard	4 912	5 880	83,5%	122	0,062	0,016	0,020	0,023	0,023	0,052	0,014	0,025
Burtimmar övrigt	672			10			0,011	0,024	0,013	0,056	0,013	0,015
Burtimmar totalt	5 584			132			0,017	0,023	0,021	0,052	0,014	0,024

den standardiserade tiden.

Årets tio vanligaste märkarter redovisas i tabell 3 (två arter hamnade på delad tionde plats). Där framgår även som jämförelse dels årsmedelvärdet för respektive art under trettio säsonger, 1982–1998, 2000–2012 (1999 var stationen stängd), dels årsmedelvärdet för de år då all märkning skedde på Sydön (2003–2012). De första elva åren ringmärkte man i Östvikén i början av säsongen för att på höstkanten avsluta på Sydön (nuvarande märkplats).

Gråsiskan knep i år första platsen med 1 151 individer märkta. En ökning med besked i jämförelse med 2012 då endast 11 individer fick ring. Gråsiskan ligger i år rejält över de årsmedelvärden som presenteras i tabell 2. Lövsångare hamnade på en andra plats men håller en stabil märksiffra runt dryga tusen (1 120 i år). På tredje plats placerade sig årets invasionsart större hackspett, 328 individer ringmärktes under säsongen 2013. Totalt hade fram till detta år 377 st. fångats under alla 31 åren fram till 2012.

Sista dagarna i juli började de gå in i nät och antalet bara ökade för varje dag som gick. Man uppskattade att uppemot tvåtusen individer befann sig på ön under dessa dagar och första veckan i augusti. Den 1/8 slogs troligen ett svenskt rekord då 92 individer större hackspett ringmärktes under en och samma dag. Denna torsdag bör uppmärksammas för ytterligare ett dagsrekord då även 6 unga lövsångare ringmärktes denna mycket speciella dag. Totalt fick 12 lövsångare ring 2013.

Trots att knappt en fjärdedel av fjolårets antal bergfinkar ringmärktes, en bra bit under årsmedel-

1K lövsångare som ringmärktes 29 juli 2013. Foto: Andreas Livbom.

värdet, så behåller den en plats på tio-i-topp-listan, dock i botten. Kungsfågel, rödhake, talgoxe och bofink däremot, vilka vanligtvis ligger bland de tio vanligaste märkarterna, har 2013 fått överlåta sina platser till bl.a. lövsångare och stjärtmes. Den sist nämnda invaderade näten i början av oktober då hela 95 individer ringmärktes. Senast som stjärtmes kom upp i liknande antal ringmärkta var 2005 (136 st).

Få vadare ringmärktes 2013, men några kan vara värda att nämna, t.ex. de två småsnäpporna som ringmärktes dagarna efter varandra, 18:e och 19:e juli. Småsnäppa ringmärktes varje år under åttiotalet, flera av åren i tvåsiffriga antal men i betydligt färre antal under nittioalet och bara två hittills under 2000-talet. En fångades år 2000 och

Tabell 3 - 2013-års vanligaste märkarter och två olika årsmedelvärden för jämförelse.

Art	Märkta 2013	Årsmedelvärde, märkta 1982-1998, 2000-2012	Årsmedelvärde, märkta 2003-2012
Gråsiska	1 151	547	401
Lövsångare	1120	1343	1333
Större hackspett	328	12	15
Sävsparv	197	236	245
Grönsiska	133	198	196
Rödstjärt	97	87	70
Stjärtmes	95	63	48
Sävsångare	88	72	56
Bergfink	86	213	161
Ängspiålrka	76	109	150
Grönben	76	54	107

den senaste 2005.

Stationens andra tofsvipa ringmärktes den 5 augusti, den första ringmärktes år 2001. Småspovar fortsätter att klämma sig in i burarna, två stycken fångades ute på Pauhu. Enkelbeckasin kom i år upp i tvåsiffrigt, tolv år sedan sist.

Övriga kommentarer till årets fångst:

Stationens fjärde och femte ladusvala ringmärktes. Nummer fem av kråka och samma nummer i ordningen av blåstjärt fick ring. Efter att ha uteblivit 2012 fick vi återigen nöjet att ringförse en av dessa vackra fåglar.

En busksångare som blev stationens fjärde i ordningen fångades två gånger inom loppet av ett par dagar, detta gav personalen ett extra tillfälle till att noggrant studera denna inte alltför vanliga gäst i våra nät.

Flera av sångarna förekom i år i högre antal jämfört med de senaste åren. Av törnsångare ringmärktes 14 individer och av trädgårdssångare 50, de flesta 1K-fåglar. Sävsångaren har glädjande nog dubblats i antal i jämförelse med tre senaste åren. Även i år fastnade en taigasångare i våra nät. Efter att under nittioalet knappt ha syns till verkar detta s.k. "vingband" nu dyka upp med ett eller ett par exemplar nästan varje år.

Fåglar som fångats fåtaligt denna säsong är bl.a. domherre, grönfink och kungsfågel. Alla tre

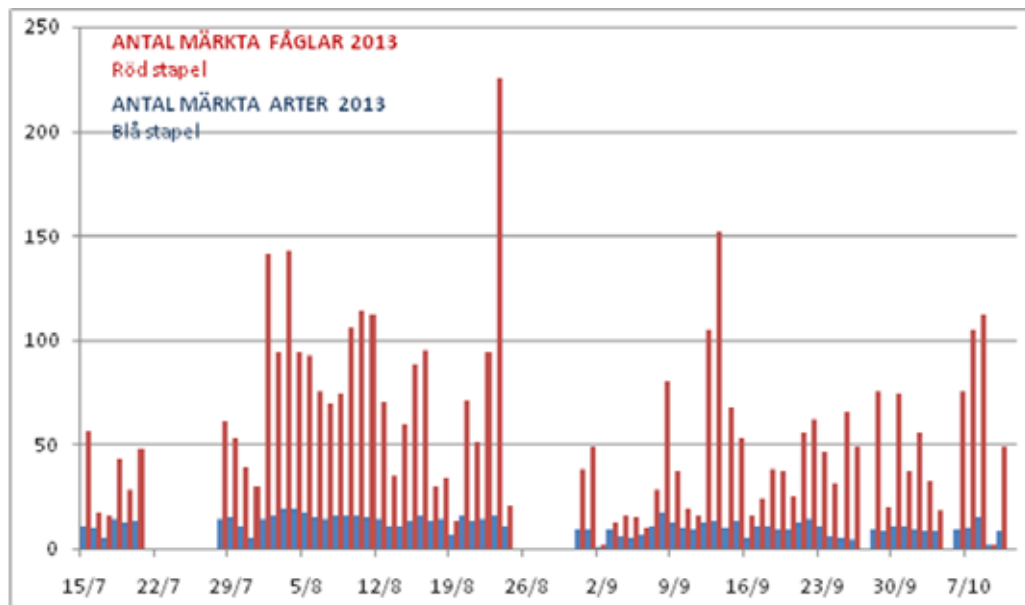

1K busksångare som ringmärktes 2 augusti 2013. Foto: Bo Slunge.

har haft märksiffror långt under deras årsmedelvärde. Av taltrast och rödvingetrast ringmärktes få individer även detta år.

Dagssumma över 100 märkta fåglar nåddes under hela tio dagar och under ytterligare fem dagar låg summan i närheten. Högsta dagssumman uppnåddes den 23 augusti då 225 fåglar ringmärktes. Se diagram 1 för hela säsongens dagssummor och även antal arter per dag.

Diagram 1 - Antal märkta fåglar och antal arter per dag under höstsäsongen 2013.

Tabell 4 - Översikt över märkta fåglar och kontroller av egna fåglar 2013.

		MÄRKTA 2013									TOTALT MÄRKTA 1963-2013	KONTROLLER		
		MAI 2013	JUN 2013	JUL 2013	AUG 2013	SEP 2013	OKT 2013	Varav standard 2013	TOTALT 2013	Korta		Andel korta %	Långa	
ART	Vetenskapligt namn													
Vigg	<i>Aythya fuligula</i>			1					1	1				
Sparvhök	<i>Accipiter nisus</i>				4	1	1	4	6	90				
Stenfalk	<i>Falco columbarius</i>				1			1	1	17				
Större strandpipare	<i>Charadrius hiaticula</i>			6	5			8	11	502	1	9,1%		
Tofsvipa	<i>Vanellus vanellus</i>				1			1	1	2				
Småsnäppa	<i>Calidris minuta</i>			2				2	2	266				
Mosnäppa	<i>Calidris temminckii</i>			2				2	2	395				
Kärnsnäppa	<i>Calidris alpina</i>			3	1			4	4	442				
Brushane	<i>Philomachus pugnax</i>			2				1	2	151				
Enkelbeckasin	<i>Gallinago gallinago</i>			2	8			10	10	117				
Småspov	<i>Numenius phaeopus</i>				2			2	2	7				
Rödbena	<i>Tringa totanus</i>				1			1	1	99				
Gluttsnäppa	<i>Tringa nebularia</i>			1				1	1	38				
Grönbenä	<i>Tringa glareola</i>			46	30			63	76	1 708	2	2,6%		
Fiskmås	<i>Larus canus</i>			1					1	76				
Silltrut	<i>Larus fuscus</i>			4					4	268				
Dvärgmås	<i>Hydrocoleopus minutus</i>			55					55	142				
Gråtrut	<i>Larus argentatus</i>			6					6	160				
Havstrut	<i>Larus marinus</i>			1					1	15				
Fisktärna	<i>Sterna hirundo</i>			5					5	140				
Silvertärna	<i>Sterna paradisaea</i>			2					2	247				
Gök	<i>Cuculus canorus</i>			5	2			3	7	82				
Göktäta	<i>Jynx torquilla</i>			1	1			1	2	311	1	50,0%		
Större hackspett	<i>Dendrocopos major</i>	1		38	280	8	1	218	328	705	18	5,5%	1	
Ladusvala	<i>Hirundo rustica</i>			2				2	2	5				
Trädpiplärka	<i>Anthus trivialis</i>				23	19		35	42	839	1	2%		
Ångspiplärka	<i>Anthus pratensis</i>	2	1	5	26	37	5	70	76	3 348	7	9,2%	2	
Rödstrupig piplärka	<i>Anthus cervinus</i>				2			2	2	38				
Gulärla	<i>Motacilla flava</i>			4	31			33	35	477	2	5,7%		
Sädesärla	<i>Motacilla alba</i>	5		12	16			25	33	794	1	3%	2	
Sidensvans	<i>Bombicilla garrulus</i>	1					27	27	28	375				
Järnsparv	<i>Prunella modularis</i>					37	7	36	44	1 280	4	9%		
Rödhake	<i>Erithacus rubecula</i>	1		5	6	49	10	51	71	2 178	8	11,3%		
Näktergal	<i>Luscinia luscinia</i>		1						1	2				
Blåhake	<i>Luscinia svecica</i>	8		4	31	14		45	57	2 988	10	17,5%		
Blåstjärt	<i>Tarsiger cyanurus</i>					1	1	1	1	5				
Rödstjärt	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	13		13	67	4		64	97	2 786	11	11,3%	1	
Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	1		2	14	1		16	18	574	1	5,5%		
Stenskvätta	<i>Oenanthe oenanthe</i>	2	3		6	1		6	12	324	1	8,3%		
Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	1			2	11		10	14	749	1	7%		
Taltrast	<i>Turdus philomelos</i>			1	1	3		1	5	519				
Rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>				1	4		2	5	702	1	20,0%		
Dubbelftrast	<i>Turdus viscivorus</i>						1	1	1	36				
Sävsångare	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	5	1	11	64	7		75	88	2 265	32	36,4%	3	
Busksångare	<i>Acrocephalus dumetorum</i>				1			1	1	4	1	100,0%		
Törnsångare	<i>Sylvia communis</i>	3		4	7			9	14	61	5	35,7		
Ärtsångare	<i>Sylvia curruca</i>	8	2	9	54	1		58	74	905	11	14,9%	2	
Trädgårdssångare	<i>Sylvia borin</i>	1	5	17	18	9		37	50	918	18	36,0%		
Svarthätta	<i>Sylvia atricapilla</i>					4		3	4	183				
Lundsångare	<i>Phylloscopus trochiloides</i>			3	9			10	12	79	1	8%		
Taigasångare	<i>Phylloscopus inornatus</i>					1		1	1	22				
Gransångare	<i>Phylloscopus collybita</i>	1		1		5	2	5	9	499	1	11,1%		
Lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	31	2	146	864	77		880	1 120	42 243	136	12,1%	16	
Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>					18	8	22	26	3 286				
Grå flugsnappare	<i>Muscicapa striata</i>	2	1	1	10	2		11	16	1 383			1	
Sv flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	4			6			5	10	679				
Stjärtmes	<i>Aegithalos caudatus</i>					3	92	76	95	1 904				
Blåmes	<i>Parus caeruleus</i>				1	15	44	42	60	1 154	6	10,0%		
Talgöxe	<i>Parus major</i>	2		12	12	12	18	38	56	2 611	16	28,6%	2	
Trädskrypare	<i>Certhia familiaris</i>				1	5	1	2	7	361				
Varfågel	<i>Lanius excubitor</i>					2	1	3	3	121				
Nötskrika	<i>Garrulus glandarius</i>	1							1	1				
Kråka	<i>Corvus corone cornix</i>				1				1	5				
Bofink	<i>Fringilla coelebs</i>	1	2	7	25	23	3	39	61	1 814	1	1,6%	3	
Bergfink	<i>Fringilla montifringilla</i>				41	39	6	60	86	6 611	4	4,7%		
Grönfink	<i>Carduelis chloris</i>				1		3	3	4	470				
Grönsiska	<i>Carduelis spinus</i>			11	59	58	5	99	133	6 098	7	5,3%		
Gråsiska	<i>Carduelis flammea</i>	1		9	263	662	216	718	1 151	17 577	69	6%		
Snösiska	<i>Carduelis hornemanni</i>					11	5	13	16	300	2	13%		
Bändelkorsnäbb	<i>Loxia leucoptera</i>				2			2	2	208				
Rosenfink	<i>Carpodacus erythrinus</i>				11			11	11	324				
Domherre	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>						5	3	5	1 306				
Gulsparv	<i>Emberiza citrinella</i>		1			1		1	2	307				
Videsparv	<i>Emberiza rustica</i>	1			1	3		3	5	622				
Sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	1		16	26	130	24	177	197	7 342	17	8,6%	5	
ANTAL ARTER		24	10	41	47	36	22	64	75	143	32	43%	11	
ANTAL FÅGLAR		97	19	478	2 039	1 278	485	3 156	4 396	127 841	397	9%	38	

På hemsidan - <http://www.nof.nu/sandskar/hapsandIS/index.htm> - kan du under ”Märkresultat” ta del av Tabell 4.2 - Översikt över fåglar märkta vid Haparanda Sandskär fågelstation 1963–2013.

Främmande kontroller och återfynd

Främmande kontroller och återfynd av egna ringar ligger högt upp på ringmärkarens önskelista. Främmande kontroll är när vi fångar en fågel som är märkt någon annanstans än på Haparanda Sandskär fågelstation. Återfynd är när någon annan hittar en fågel som vi har märkt. I bägge fallen administreras informationen av Ringmärkningscentralen som i sin tur informerar oss.

Detaljerad information hittar du i Tabell 4.3 i tabellen nedan.

Under säsongen har tre fåglar kontrollerats med främmande ring. En gråsiska med norsk ring och en småspov respektive blåmes med finska ringar. Vi har ännu inte fått besked om märkdata för dessa fåglar från Ringmärkningscentralen.

Sedan föregående verksamhetsrapport har vi fått meddelande om fyra återfynd av tre arter. En sävsparv som ringmärktes på Haparanda Sandskär den 26 juli 2011 kontrollerades av ringmärkare i Spanien, El Raso den 17 januari 2012. Då hade

den flugit 3039 km på 175 dagar. Ytterligare en sävsparv som vi ringmärkt på ön återfanns, nu på Rödkallen utanför Luleå. Fågeln ringmärktes den 3 oktober 2011 och kontrollerades av ringmärkare den 21 september 2013, 1 år och 354 dagar senare. Då hade sävsparven troligen redan gjort två resor till södra Europa med sin kroppsvikt på drygt 20 gram! Ringmärkare i Ujście Wisły, Gdansk, kontrollerade en kärnsnäppa den 31 juli 2011 som ringmärktes på Haparanda Sandskär den 25 juli samma år. Då hade fågeln färdats 1273 km på 6 dagar. På ringmärkningsstationen på Tauvo, angränsningsfyr i kustfarleden till Uleåborg och Kemijoki i Finland återfanns en lövsångare den 20 maj 2013 av ringmärkare. Den hade ringmärktes på Haparanda Sandskär den 4 augusti 2012, 289 dagar tidigare. Det är inte ovanligt med fåglar som passerar både Haparanda Sandskär och Tauvo, som bara ligger 94 km från varandra.

Tabell 4.3 - Återfynd från Haparanda Sandskär Fågelstation. Raderna för återfynd är markerade med färg. Koordinater anges i grader och min.

Ring	Art	Vetenskapligt	Fynd	Datum	Kön	Ålder	Land	Plats	Lon	Lat	Förfluten tid	Avstånd	Riktning	Omständighet
1ER91770	Sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Märkt	2011-07-26	M	10	Sverige	HSFS	65° 34' N	23° 46' E				
			Återfynd	2012-01-17	M	20	Spanien	Nauarra, Arguedas, El Raso	42° 11' N	03° 35' W	175 dagar	3039 km	224° SW	Kontrollerad av ringmärkare.
1ER92420	Sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Märkt	2011-10-03	M	10	Sverige	HSFS	65° 34' N	23° 46' E				
			Återfynd	2013-09-21	M	2+	Sverige	Norrbotten, Luleå, Rödkallen	65° 19' N	22° 21' E	354 dagar	71 km	248° WSW	Kontrollerad av ringmärkare.
3448294	Kärnsnäppa	<i>Callidris alpina</i>	Märkt	2011-07-25	M	2+	Sverige	HSFS	65° 34' N	23° 46' E				
			Återfynd	2011-07-31		20	Polen	Pomorskie, Gdansk-Swibno, Ujście Wisły	54° 22' N	18° 57' E	6 dagar	1273 km	194° SSW	Kontrollerad av ringmärkare.
CK83704	Lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Märkt	2012-08-04		10	Sverige	HSFS	65° 34' N	23° 46' E				
			Återfynd	2013-05-20	F	2+	Finland	Oulu/Uleåborgs län, Siikajoki, Tauvo	64° 48' N	24° 38' E	289 dagar	94 km	154° SSE	Kontrollerad av ringmärkare.

Egna långa kontroller

Med långa egna kontroller menas fåglar som märkts med egna ringar före eller under föregående säsong. Under 2013 kontrollerades 38 fåglar av 11 arter där mer än 90 dagar förflutit mellan märk- och

kontrolltillfälle. Hela 16 lövsångare från tidigare säsonger kontrollerades. Den äldsta var märkt den 20 juli 2009, d v s fyra år före kontrolltillfället. Av tre kontrollerade bofinkar var en märkt i juli 2010.

Egna korta kontroller

Med korta kontroller menar vi återfångst av fåglar under samma säsong. Under 2013 gjordes återfångst av 397 fåglar av 32 arter. Det betyder att 9 procent av alla fåglar som märktes under säsongen kontrollerades senare. Andelen är något lägre än föregående år (11 procent). 12 procent av de märkta lövsångarna kontrollerades och drygt 36 procent av alla sävsångare. Den enda busksångare som

märktes kontrollerades också bara ett par dagar senare. Totalt gjordes 590 kontroller. Det betyder att en hel del fåglar kontrollerades mer än en gång. Inte en enda stjärtmes av totalt 95 märkta kontrollerades. De skyndade förmodligen raskt vidare med sin flock efter att de ätit sig mätta på öns insekter.

Observationer 2013

Sammanlagt 163 arter bokfördes på Sandskär under året. Antalet är ganska högt i ett längre perspektiv men något lägre än såväl säsongerna 2012 som 2011.

Ny art för ön blev nötskrika, som kan tyckas trivial men är ett högst anmärkningsvärt fynd i ytterskärgården. 1 ex. obsades första gången den 24 maj och fångades i nät den 30 maj. Nötskrikan har uppvisat invasionstendenser på såväl svenska som finska sidan av Bottenviken våren och sommaren 2013, varför Sandskärsfyndet kan anses följdriktigt. Den totala artlistan för ön innehåller f.n. 255 arter.

Andrafynd gjordes av stäppsångare, en fågel som hittades under häckfågelinventeringen den 14 juni men var svårsedd och förblev obestämd till dess att fotongranskats. Den första stäppsångaren på Sandskär fastnade i ett ringmärkningsnät den 29 september 2003.

Av andra arter sällan sedda på Sandskär bör lyftas fram en blåstjärt i nät den 10 september, som innebar femte fyndet för ön. En bredstjärtad labb den 15 september var också fynd nr. 5. En 1K brun glada den 22 augusti blev öns sjätte fynd, medan 1 par gravänder den 14–17 juni utgjorde fynd nr.7 genom tiderna.

När det gäller gäss kan noteras att vitkindad gås för tredje gången gick till häckning på Sandskär. Senast den gjorde så var sommaren 2011 och dessförinnan 2010. Vitkindad gås är etablerad på flera andra öar i Haparanda Sandskärs nationalpark, men det är först de senaste åren som arten häckat även på huvudön.

Bland änderna konstaterades t.ex. minst en häckning av vardera stjärtand, skedand och bergand.

Till kategorin ovanliga änder för ön hörde ett par av snatterand som sågs vid några tillfällen i maj–juni, samt en årthanne som siktades den 15 juni.

Bland dykänderna var det inte förekomsten utan avsaknaden av vissa arter under hösten som var notabel. Sålunda finns bara dokumenterad en alfågel, nämligen den 2 september, medan sjöörren helt saknades (alternativt förbisett).

Sandskärs storlek och biotoper är tilltalande för skogsfågel, framförallt för orren som förstas häckat under 2013. Dalripan verkar dock vara i en

fas med låga numerär. Under året sågs bara 1–3 ex. och utan någon häckningsindikation. En tjäderhanne obsades under försommaren. Troligtvis rör det sig samma, ensamma tjäderhanne som setts på ön under en rad av år. Att någon reproduktion av arten skulle ha skett ter sig osannolikt.

Årets enda dopping, en skäggdopping, upptäcktes den 17 juni, medan den enda gråhägern rastade den 11 september.

Till ovanligare rovfåglar på Sandskär hörde förstas den brunaglada som nämndes ovan. Endast en bivrak noterades under hösten, en sydsträckare den 17 september. Brun kärnhök har i vanlig ordning setts då och då under sommaren (äldre hane) samt under hösten (ungfågel). Ormvräken är en utpräglad fastlandsart men har observerats vid flera tillfällen både i maj och i augusti.

En kungsörn på Sandskär roar alltid som sjutton, och i synnerhet om den ses på Norges nationaldag (den 17 maj). En ung jaktfalk uppehöll sig på Sydön den 4 september, medan pilgrimsfalk iakttagits tillfälligt såväl under försommaren som i september. Man kan undra om det finns häckande pilgrimsfalk kustnära, antingen kring Haparanda eller på finska sidan?

Mindre strandpipare ses mer sällan på Sandskär, men 1 ex. hittades i varje fall den 16 juni.

Arktiska vadare inräknades i ganska normal omfattning enligt tabell 4.8. Överhuvudtaget var tillgången på vadare ganska skral under vårsträcket, förmodligen p.g.a. långvarigt högttrycksväder i mitten och slutet av maj som ledde till att få individer gick ner för att rasta i Norrbottens skärgård. I synnerhet fick vi leta förgäves efter såväl myrsnäppa som smalnäbbad simsnäppa.

Häcker småspoven på Sandskär? Översomrar gör den bevisligen, men varnande fåglar i slutet av maj och i juni skulle kunna tyda på häckning.

Tabell 4.8 - Arktiska vadare observerade på Sandskär under 2013.

Art	Vår	Höst
Kustpipare	2	5
Kustsnäppa	1	7
Sandlöpare	1	4
Småsnäppa	0	3
Spovsnäppa	0	1
Myrspov	0	5

Tabell 4.4 - Förteckning över arter observerade under 2013 samt högsta observerade häckningskriterier. Totalt 163 arter, därav 97 med angivet häckningskriterium - Hk - Se tabell nedan för förklaring.

ART	Hk	ART	Hk	ART	Hk
Sångsvan		Spovsnäppa		Buskskvätta	5
Grågås	13	Kärnsnäppa	8	Stenskvätta	16
Vitkindad gås	13	Brushane	2	Ringtrast	
Kanadagås		Enkelbeckasin	5	Koltrast	5
Gravand		Morkulla	2	Björktrast	8
Blåsand	2	Myrspov		Taltrast	20
Snatтерand	2	Småspov	8	Rödvingetrast	5
Kricka	18	Storspov	8	Dubbeltrast	
Gräsand	20	Drillsnäppa	5	Sävsångare	16
Stjærtand	13	Skogssnäppa	2	Busksångare	
Arta		Svartsnäppa		Rörsångare	3
Skedand	20	Gluttsnäppa	2	Stäppsångare	3
Vigg	2	Grönben	8	Ärtsångare	5
Bergand	13	Rödbena	8	Törnsångare	3
Alfågel		Roskarl	2	Trädgårdssångare	5
Sjöorre		Bresstjärtad labb		Svarthätta	
Svärta	13	Kustlabb	4	Lundsångare	13
Knipa	2	Dvärgmås	2	Taigasångare	
Salskrake	2	Skrattmås	8	Grönsångare	5
Småskrake	13	Fiskmås	8	Gransångare	3
Storskrake	4	Silltrut	2	Lövsångare	5
Dalripa	5	Gråtrut	2	Kungsfågel	3
Orre	20	Havstrut	2	Grå flugsnappare	5
Tjäder		Småtärna	6	Svartvit flugsnappare	10
Smålom		Skråntärna	6	Stjærtmes	
Storlom		Silvertärna	2	Talltita	3
Skäggdopping		Fisktärna	2	Svartmes	
Storskarv		Tordmule		Blåmes	
Gråhäger		Tobisgrissla		Talgoxe	10
Bivråk		Skogsduva	3	Trädskrypare	3
Brun glada		Ringduva	5	Varfågel	
Havsörn	2	Gök	5	Nötskrika	
Brun kärrhök		Hökuggla		Skata	
Blå kärrhök		Jorduggla		Kråka	13
Duvhök		Tornseglare	2	Korp	8
Sparvhök		Göktyta	5	Stare	
Ormvråk		Större hackspett	19	Bofink	8
Kungsörn		Mindre hackspett		Bergfink	2
Fiskgjuse	20	Tretåig hackspett		Grönfink	3
Tornfalk		Sånglärka		Grönsiska	5
Stenfalk		Ladusvala	10	Gräsiska	
Lärkfalk	8	Hussvala	3	Snösiska	
Jaktfalk		Trädpiplärka	5	Bändelkorsnäbb	
Pilgrimsfalk		Ängsplärlärka	16	Mindre korsnäbb	2
Trana	3	Rödstrupig piplärka		Större korsnäbb	
Strandskata	5	Gulärka		Rosenfink	
Mindre strandpipare	2	Sädesärka	16	Tallbit	
Större strandpipare	11	Sidensvans		Domherre	
Ljungpipare		Gårdsmyg		Lappsparv	
Kustpipare		Järnsparv		Snösparv	
Tofsvipa		Rödhake	5	Gulsparv	16
Kustsnäppa		Näktergal	6	Videsparv	
Sandlöpare		Blåhake	5	Sävsparv	8
Småsnäppa		Blåstjärt			
Mosnäppa	5	Rödstjärt	20		

Hk	Kriterium
1	Observation under häckningstid
2	Observation i häckningstid i lämplig biotop
3	Sjungande hane, häcknings- eller revirläten
4	Par i lämplig biotop under häckningstid
5	Permanent revir, revirbeteende på samma plats under minst två olika dagar
6	Parningsceremonier eller parningsspel
7	Sannolik boplat
8	Upprört beteende från vuxna fåglar tydande på ägg eller ungar i närheten
9	Gammal fågel med ruvfläckar
10	Bobygge
11	Avledningsbeteende
12	Nyligen använt bo påträffat
13	Nyligen flygga ungar (bostannare) eller dunungar (borymmare)
14	Gammal fågel in/ut till/från bo eller bohål
15	Gammal fågel med exkrementäck
16	Gammal fågel med föda åt ungar
17	Aggskal påträffade
18	Bo där gammal fågel setts ruva
19	Bo eller bohål där ungar hörts
20	Agg eller ungar sedda i bo

Småtärnan har en positiv utvecklingstrend i Bottenviken. Under 2013 sågs upp till 5 ex. på Sandskär med häckningsindicium parning/ceremonier. Även för skrântärna noterades samma häckningskriterium under sommaren.

Tobisgrisslor sågs som vanligt sparsamt. I år handlade det om 1–2 ex. i mitten av juni. Tordmulen saknas helt på årets artlista.

Besök på Sandskär tidigt om våren kan ge bidrag till artlistan som annars inte skulle ha kommit med. I år noterades en skogsduva den 14 april.

Ugglerrapporterna från ön voro blott två: hökuggla den 23 februari och jorduggla den 15 juni. Dålig sorktillgång de senaste åren har medfört att många ugglor lämnat Norrbotten. Indikationer på att ugglor börjat komma tillbaka till Sverige under hösten var goda antal av hök- och pärlugglor längs vår ostkust, men dessa verkar ha gått Sandskär förbi.

En rejäl invasion av större hackspettar med förmodat ryskt ursprung ägde rum under högsommaren. Stora antal inrapporterades från Finland och efterhand också från Sandskär i slutet av juli och början av augusti. I samband med inkom linjeinventering och hackspettsletande den 1 augusti räknades ca 500 ex. in. Omräknat till öns totala yta torde det verkliga antalet ha uppgått till närmare 2000 individer, och då har man ändå inte tagit hänsyn till att fåglar sträckt in resp. ut från ön samtidigt.

En obs av mindre hackspett är nedtecknad i rullorna, nämligen från 21 september. Tretåig hackspett siktades tillfälligt i februari samt oktober.

Ladusvala påbörjade häckningsbestyr på ön i juni. Det finns inga dokumenterade häckningsförsök från Sandskär på många år.

För gärdsmyg föreligger endast en septemberobs, vilket kan indikera att det häckande beståndet i norra Skandinavien varit särskilt reducerat efter den i Centraleuropa ganska kalla vintern 2012/13.

Näktergal konstaterades häcka på ön försommaren 2013. Den 2K hona med aktiv ruvfläck som ringmärktes i juni utgjorde inte bara den första häckningen för Sandskär utan även den första häckningen någonsin i Norrbotten. Om det sedan blev en fullföljd häckning är ovisst.

Den tidiga och varma försommaren verkar ha varit gynnsam för allehanda sångare. Av mer ovanliga arter kan noteras fågelstationens fjärde fångst av busksångare (ungfågel ringmärkt den 2 augusti och återfångad två dagar senare). En rör-

sångare sjöng i vassen vid ringmärkningsplatsen den 28 juli.

Lundsångare har med all sannolikhet häckat på ön, fastän arten lyckades undgå alla skådare och inventeringsinsatser under maj och juni. Troligen rörde det sig om minst två häckningar. Fåglarna höll till nära ringmärkningsplatsen i början av augusti och frekventerade gärna näten.

Höstens vingband blev 2 st. och av samma art: En taigasångare ringmärktes den 9 september, och ännu en taiga sågs i fält den 16 september. Taigasångaren uppträdde rekordartat i Nordvästeuropa under september, och det rapporterades om diverse sibiriska irrgäster på många ställen längs våra kuster. Sandskär verkar dock ha fått väldigt liten del av raritetsinflödet, eller så har fåglarna varit särskilt svåra att upptäcka p.g.a. mycket blåst och regn.

Vi fick uppleva en mindre god höst för kungs-fågeln, samtidigt som mesar gick till under oktober. Framförallt stjärtmes i mängd noterades, och hade stationen varit öppen senare under månaden så hade förstås ännu fler kunnat bokföras. Mer måttliga mängder av talgoxar och blåmesar registrerades i samma veva, medan höstens enda svartmes bockades av redan den 19 augusti.

Skatan är av hävd en sällsynt besökare på Sandskär, men på senare år har den visat sig allt oftare. 1–2 ex. sågs i maj–juni. Detta är tredje året i rad som arten ses på ön, och samtliga fynd som är preciserade med datum i databasen är gjorda 2007 eller senare.

Staren som noterades den 12 juni är en annan trevlig art som man gläds åt var gång den ses i skärgården.

Sommaren 2013 förefaller ha varit god för ungfågelproduktionen när det gäller många av de tättingar som häckar i fjällen och nordligaste Skandinavien. Således bjöd den tidiga hösten på ganska god tillgång på finkar och siskor på Sandskär, både rastande och sträckande fåglar.

Mindre korsnäbb uppvisade invasionstendenser under försommaren, medan bändelkorsnäbben strömmade till i början av augusti. Eftersom inflödet skedde samtidigt som alla större hackspettar anlände, tolkar vi det som att bändlarna och hackspettarna hade samma ursprung och kom av samma orsak, nämligen p.g.a. grankottsbrist i nordvästra Ryssland.

Hösten 2013 var fattig på rönnbär, vilket gjorde att bärätande fåglar var obenägna att stanna till

för att proviantera. Tallbitar fanns på Sandskär redan i januari som en efterdynning till den rika rönnbärshösten 2012, men inga nya tallbitar nådde fram före stationens stängning i oktober 2013. Ett ganska mediokert uppträdande registrerades även för de flesta trastarter samt för sidensvansen. Av trastgodiset nämner vi gärna ringtrasten som sågs den 9 oktober.

Bland fältparvarna, slutligen, fortsätter kräftgången för videsparven. Tillfälliga obsar under våren var förvisso inte förvånande i det vackra och

stabila vädret, men inte heller under sensommaren och hösten noterades arten mer än sparsamt. Inte en enda dvärgsparv är rapporterad under året.

På hemsidan - <http://www.nof.nu/sandskar/hapsandIS/index.htm> - kan du under ”Artlista” ta del av vår intressanta och innehållsrika *Tabell 4.5 - Fåglar observerade på Haparanda Sandskär 1963-2013* som tyvärr inte blir så läsbar i tidskriften. Listan omfattar alla arter som observerats på eller från ön Haparanda Sandskär och beskriver även deras förekomst.

Viltjukdomsovervakning

Liksom under 2008–2012 har vi letat efter tecken på viltjukdom, detta med anledning av en förfrågan från Statens veterinärmedicinska anstalt. Inga sådana tecken har noterats.

Under 2007 observerades tio fåglar med olika typer av missbildningar. Under 2008–2012, har frekvensen av fåglar med missbildningar varit lägre. I år har den återigen varit litet högre.

Fåglar med missbildningar och avvikelser listas i tabell 6 nedan. I vissa fall är det svårt att avgöra om det rör sig om en verklig missbildning, resultat av en sjukdom eller skada efter en olyckshändelse. Vår bedömning är även i år att flertalet fåglar i tabellen råkat ut för olyckor.

Att fästingarna sprider sig norrut är bekant; här är en fastborrad i en grå flugsnappares kind. Foto: Per Sandberg.

Tabell 6 - Fåglar med avvikande kondition 2013.

ART	DATUM	AVVIKELSER
Grönbena	2013-08-06	Gammal skada vänster kroppssida.
Sädesärla	2013-07-28	Skada på höger ben.
Bergfink	2013-08-22	Parasit. Svamp.
Svarthätta	2013-09-23	Böld vänster ben.
Bergfink	2013-09-30	Tumör. Sårskorpa i nacken.
Blåmes	2013-10-02	Saknar stjärt.
Sävspurv	2013-10-07	Svamp på höger klo.
Trädgårdssångare	2013-07-15	Vingar på utväxt.
Rödstjärt	2013-05-16	Tumör. Stor mörk blå blåsa under höger öga.
Lövsångare	2013-08-11	Klumpfot.
Rödstjärt	2013-08-15	Skada vänster lår. Hängande ben.
Lövsångare	2013-08-23	Missbildning. Saknar fyra armpennor vänster vinge.
Trädkrypare	2013-09-22	Saknar höger bakklo.

Vädret under fältsäsongen

Väderobservationerna på Sandskär utförs av fågelstationens personal. Normalt görs en väderobservation per dygn, en timme innan den standardiserade ringmärkningen påbörjas, alltså kl.0500 svensk normaltid, alternativt kl.0400 svensk sommartid.

De väderparametrar som noteras är rådande väder, lufttemperaturen på 2 m höjd, det senaste dygnets högsta resp. lägsta temperatur och den ackumulerade nederbördsmängden, vindens styrka och riktning, lufttrycket samt vattenståndet. Vattenståndet fås från Sjöfartsverkets telefonsvarare i Kalix, alternativt från SMHI:s hemsida. Ovanligt många luckor föreligger bland årets väderobservationer, i synnerhet när det gäller vattenståndsuppgifterna.

Maj

För första gången på många år var stationen bemannad under delar av maj månad, nämligen 12–30/5. Till följd av ihållande högttrycksväder föll bara ringa nederbörd (som mest 6 mm 15/5). Vattenståndet var lågt, och soligt väder dominerade utom de första dagarna, då skärgården berördes av dimma. Vädersituationen i stort med varma vindar från S, SO och O medförde att fågeltillgången var dålig, då fåglarna i hög utsträckning sträckte förbi skärgården utan att rasta. Isen i Bottenviken smälte i ganska normal takt. Från den 15 sprack skärgårdisarna upp, medan drivis fanns kvar till havs, t.ex. kring Sandskär. Fortfarande under månadens sista dagar uppträdde enstaka isbumlingar bortåt Malören till.

Juli

Juli kännetecknades av ofta varmt och torrt väder över södra Sverige. Uppe i norr hos oss var det mer

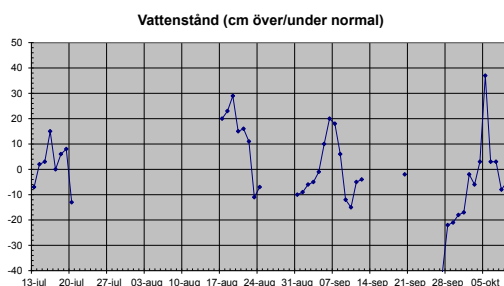
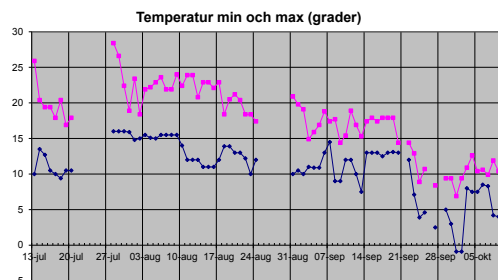

Ett ögonblick av is över havet. Foto: Ulf Öhman.

växlingsrikt. Under månadens första halva kyligt och ostadigt, både i luften och i havet. Under den andra halvan blev det sakta stadigare och varmare väder. Under månadens sista dagar var havet ca 17 grader, medan lufttemperaturen vissa dagar översteg 25 grader.

Augusti

Skön sommar rådde under första halvan av augusti med övervägande torrt och ganska varmt väder. Havsvattnet hann bli nästan 20 grader, vilket gjorde att nätterna på Sandskär blev ljumma med lägst omkring 15 grader. Därefter blev det lite svalare och mer växlingsrikt men fortfarande anständigt väder. Det enda dygnet med några större regnmängder var den 18 då det uppmättes 14 mm. Vattenståndet varierade inte så mycket, från något under till något över medel. Månaden bjöd på svaga vindar. Under de dagar som fågelstationen var bemannad blåste inte en enda morgon vindstyrkor över 8 m/s, och regn som störde märkningen föll bara under två morgnar. Månaden var synnerligen gynnsam för ringmärkning. Den tidiga och varma försommaren 2013 och uppenbarligen lyckosamma häcknings-

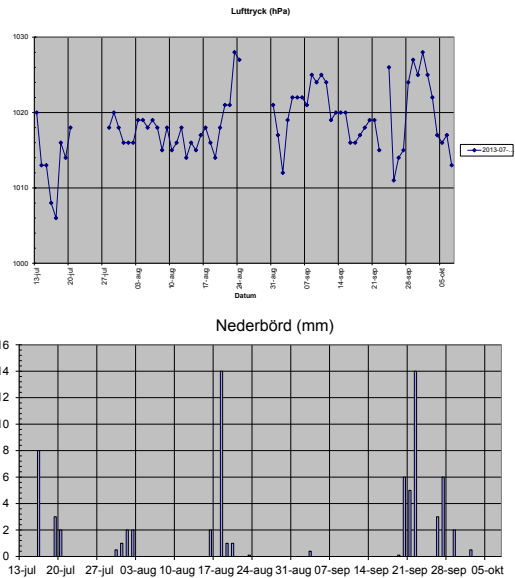
säsongen borgade sammantaget för goda fångster i näten men mer måttligt med vadare i burarna.

September

Sommaren 2013 sträckte sig en bra bit in i september. Med återkommande högtryck över Ryssland fördes för årstiden varm luft in från S- och senare O-sektorn. Osedvanligt torrt väder rådde, och fram till den 19 föll mindre än 1 mm regn! Den 20–22 blev däremot blöta dagar som gav ca 25 mm vatt. Därefter skedde ett påtagligt omslag till kyliga och kraftiga NO-vindar, delvis av kulingstyrka och medförande mycket lågt vattenstånd. Den 24 kröp dygnsmedeltemperaturen under 10 grader, varvid hösten anlände. För ringmärkningen kom september att bli en tämligen medioker månad för Sandskärs vidkommande. Stundtals spännande, raritetsförande men friska vindar från SO gör fåglarna svårfångade på Sydön, och även om det fanns fågel i omlopp så väljer de bevingade i sådana lägen att gömma sig längre upp på ön till förtret för stationspersonalen.

Oktober

Frostmått tidigt i oktober förekommer ibland på Sandskär. Under 2013 noterades minusgrader på morgonen både den 1 och 2. Högtrycket med klart och stilla väder gav dock snabbt vika och följdes av en vecka med mildare vindar från V-sidan. Från den 8 och fram till stationens stängning

den 10 blev det mer vindsvagt igen och då från O. Tillgången på mesar var god, så det hade varit intressant med längre öppethållning på stationen denna höst.

Källor: Stationens egna observationer, <http://www.wetterzentrale.de/topkarten/fsrea2eur.html> samt SMHI:s månatliga sammanställningar, <http://www.smhi.se>.

Dagboksutdrag tisdagen den 14 maj 2013

Vi trotsade det lätta duggregnet på morgonen och hälsade som vanligt på byns hare innan vi travade iväg. Innan vi var framme på udden var regnet som bortblåst och vi öppnade de nio nät som vi hittills satt upp. Testar hur mycket vi hinner med på två. Dagens första fågel var ett återfynd, en ÄRTSÅNGARE, märkt sommaren 2011. Vi hade försökt gissa vilken som skulle bli den första fågeln och blev lite förvånade att det var just en ärtsångare. Fågeln satt i ett av de nät vi satt upp på tvärsan, ovanför hednätet. Det var där de flesta av dagens endast sju MÄRKTA fåglar satt. Totalt fem arter, TALGOXE, BOFINK, RÖDSTJÄRT, SÄDESÄRLA och en VIDESPARV. En LÖVSÅNGARE som märkts i höstas kontrollerades också. Trots dagens klena resultat tror vi det blir bättre, det kvittrar mer och mer i buskarna och vi både ser och hör ÄNGSPIPLÄRKA, TRÄDPIPLÄRKA, RÖDSTJÄRT och LÖVSÅNGARE. Vi väntar också på att få ett nedfall av BLÅHAKE. Både RÖDBENA och GRÖNBENA syntes idag och snart har vi dem nog i burarna. Ett KÄRRHÖKSPAR har blivit våra husfåglar vid ringmärkningsboden. Honan lyfter varje morgon från samma ställe och först då vi är ganska nära henne. Vi ska hålla paret under observation. Isranden är nu ganska långt ut och i går kväll försvann den landnära isen under loppet av någon timme. I sydöst från Kajava ligger drisen ganska hårt ända in mot land. Innan kvällens bastubad skådade vi ett SKEDANDPAR genom fönstret, dagens ”varmaste” observation. Nu regnar det igen.

Inger Brännström och Ulf Öhman

Övrig verksamhet

Den nuvarande ringmärkarstugan som genom åren kunnat lånas av Länsstyrelsen är i akut behov av en ersättningslösning. Frågan har konstruktivt diskuterats vid flera möten i Luleå med personal ur miljöanalys- resp. fältenheten vid Länsstyrelsen. Problemen är flera, bl.a. trångboddheten i den 17 kvadratmeter "stora" fyrbäddsstugan men även den tekniska nivån med såväl underdimensionerad elektricitetstillgång som dito kylförvaringsmöjlighet. Vi är övertygade om den positiva effekt en mer anpassad stuga skulle ha på personalrekryteringen. Denna är i sin tur helt avgörande för stationens framtid.

Kontakter har även tagits med Haparanda stad i syfte att få hjälp med en finansiering av en ny byggnad. Kommunstyrelsens arbetsutskott besöktes därför den 20:e maj för en föredragning om vår verksamhet och dess behov.

I samband med årets häckfågelinventering stannade personal ur Sandskärsgruppen kvar för att presentera stationens verksamhet och behov av förbättrat boende när chefer vid Länsstyrelsens miljöavdelning genomförde ett besök på ön 18–19 juni. För detta syfte sattes ett antal nät upp så att ringmärkning kunde förevisas. Vi upplevde mötet som mycket konstruktivt och positivt.

F.n. pågår alltså ett intensivt arbete för att finna en lösning på det akuta behovet av en ny ringmärkarbostad. Arbetet är tidsödande och tar kraft från organisationen men vi har goda förhoppningar om att allt ska lösa sig till det bästa och att stationen i slutänden kommer bättre rustad än någonsin. Tills vidare är vi tacksamma för att fortsatt kunna nyttja Länsstyrelsens s.k. bevakningsstuga, i vart fall dispensbeviljad under säsongen 2014. På Sandskär har vi som vanligt demonstrerat ringmärkning för både grupper och enskilda besökare. 2013 besöktes märkplatsen av ett åttiotall personer. Detta uppfattar vi alltid som givande möten för såväl besökare som personal.

Det goda samarbetet med Kalix Naturbruksgymnasium som har pågått sedan 2003 fortsätter. Så även det likaledes goda samarbetet med naturguideutbildningen vid Tornedalens folkhögskola.

Net1-abonnemanget har fortsatt fungera ungefär som önskat, vilket inneburit att vi som regel kunnat meddela oss på NOF:s hemsida och rapportera via Svalan den aktuella dagen. Precis som

Britta Wännström, avdelningschef på länsstyrelsens miljöenhet bekantar sig med en sädesärla. Foto: Ulf Öhman.

tidigare år fungerar vanlig GSM-telefoni mycket bristfälligt, speciellt i Kumpula där ringmärkningspersonalen bor. Detta är inte alls tillfredsställande speciellt som en nödsituation kan vara helt beroende av fungerande kommunikationer.

Ringmärkarstugans elkapacitet har varit undermålig under 2013. Solcellsanläggningen genererar och lagrar inte tillräckligt med energi för dataläggning m.m. och anläggningen har ofta behövt stöttning via ett bensindrivet elverk, inte minst senare på säsongen då ljuset tryter. Länsstyrelsens elverk på ön är reparerat (bränsleförsörjningssystemet rengjort).

De senaste åren har det årligen skrivits dels en artikel som beskriver verksamhetsåret i Norrbottens Ornitologiska förenings tidskrift Fåglar i Norrbotten, dels en mer omfattande rapport om fågelstationens hela verksamhet. Fr.o.m. 2013 års rapport hoppas vi kunna slå samman dessa arbeten genom ett årligt temanummer i Fåglar i Norrbotten (vilket nu alltså skett i och med denna läsning!). Alla tidigare rapporter finns att ladda ner som PDF-filer från stationens hemsida. En sammanfattning skrivs också för Sveriges Ornitologiska förenings årsbok Fågelåret.

Doktoranden Johanna Hedlund, zoologiska institutionen vid Stockholms universitet, har i sin forskning fortsatt att nyttja stationens ringmärkningsdata gällande lövsångare. Vi är glada över att kunna bistå Johanna med våra data. Mer om hennes projekt går att finna via:

<http://www.zoologi.su.se/ekoklim/people.html>

Ekonomisk rapport för Haparanda Sandskärs fågelstation 2013

Resultaträkning

Intäkter

Länsstyrelsen	26 000
Fågelskyddsfonden	5 000
Haparanda kommun	8 000
SCA Skog	6 000
BillerudKorsnäs	6 000
Ränteintäkt	828
Deltagaravgifter inventeringshelg	3 900
Litografiförsäljning	219

Totalt intäkter 55 947

Kostnader

Båttransporter	24 050
Svävartransport	4 000
Tele	4 379
Porto sponsorsbrev	72
Slöjnet	4 483
Kostnader inventeringshelgen	6 799
Traktamenten o reseersättning	7 723
Hyra SNF-stugan	3 700
Övriga utlägg	80

Totalt kostnader 55 286

Resultat +661

Publikationer 2013

Livbom, Andreas, *Haparanda Sandskärs fågelstation 2012, Fågelåret 2012, Vår Fågelvärd*, Supplement nr 53, 170-171, 2013.

Sandskärsgruppen, *Haparanda Sandskärs fågelstation 2012, Fåglar i Norrbotten*, 31(3-4), 75-85, 2012.

Haparanda Sandskärs fågelstation, *Verksamhetsrapport 2012*, <http://www.nof.nu/sandskar/hapsandIS/index.htm>

En gemensam middag en stilla sommarkväll avslutar en fin ringmärkarvecka. Anna-Karin Slunge, Bo Slunge och Arturs Karklin. Foto: Lena Stenman.

Ringmärkning sett från ovan Rolf Labti, Jonas Pålsson, Joakim Svärd, Emanuel Berglund. Foto: Samuel Hedlund.

Anna-Karin Slunge på hemväg. Skeppare Rune styr med säker hand skutan till fastlandet. Foto: Bo Slunge.

Kontaktinformation

Aktuell kontaktinformation finns på fågelstationens hemsida, www.nof.nu, klicka på Haparanda Sandskär.

Stationens e-postadresser:

Bokningar: bokninghsfs@gmail.com

Övrigt, bl.a. kontakt med personalen ute på ön: hapsand@gmail.com

Telefon via Net1 (inkopplad oregelbundet under märksäsong, typiskt när uppkoppling mot rapporteringssystemet Svalan pågår; samma modem sköter telefonin): 010-401 56 75

Pröva att maila ifall ni vill nå oss per telefon, så försöker vi om möjligt att ringa upp.

Stationschef: Vakant. I stället har vi en Sandskärsgrupp f.n. bestående av:

Per Sandberg, adm. ansvarig

Ryggskatavägen 65, 946 31 Rohnäs

E-post: pellepersan@hotmail.com

Telefon: 070-203 03 98

Inger Brännström

Kompanivägen 35, 974 44 Luleå

E-post: inger.brannstrom@bredband.net

Telefon: 070-383 11 99

Ulf Öhman, sponsringsansvarig

Kompanivägen 35, 974 44 Luleå

E-post: ulf.ohman00@bredband.net

Telefon: 070-600 80 80

Lena Stenman

Tvärvägen 23, 952 70 Risögrund

E-post: lena.stenman@hotmail.com

Telefon: 070-667 00 18

Andreas Livbom

Armévägen 19, 974 43 Luleå

E-post: andliv@spray.se

Telefon: 070-688 69 50

Bokföringen sköts av NOF:s kassör, f.n.:

Tord Gustafsson

Armévägen 11, 974 43 Luleå

E-post: gustafssontord@gmail.com

Haparanda Sandskär fågelstation drivs av Norrbottens Ornitologiska Förening. NOF bildades 1978 och är en ideell regionalförening till Sveriges Ornitologiska Förening vars mål är att sprida kunskap om fåglar och bevara Sveriges fågelfauna samt förbättra fågelskyddet.

Föreningens adress är:

Norrbottens Ornitologiska Förening,

c/o Jan-Olov Johansson (ordf.)

Stapelgränd 2

973 41 Luleå.

Postgiro: 433 17 33 - 8

Organisationsnummer: 89 70 00 - 94 30

Välkommen till NOFs årsmöte lördag 15 mars

Vi håller till i Buddbygården, i Buddbyn norr om Boden.

Dagen ser ut som följer:

10:00 - Öppet möte med Sandskärsgruppen, se separat notis.

14:00 - NOFs Årsmöte.

14:45 - Kaffe med gott fika.

15:30 - Naturfilmare Göran Emerius visar sina senaste produktioner, bland annat en film om rovdjursturism.

Om intresse finns och vädret är tjänligt åter vi därefter något tillsammans (till egen kostnad) inne i Boden innan vi ger oss ut för att lyssna efter ugglor.

Öppet planeringsmöte för Haparanda Sandskär fågelstation

Datum för planeringsmötet: Lördag 15 mars.

I samband med NOF:s årsmöte i Buddbygården i Buddbyn, Boden, håller vi sedvanligt ÖPPET planeringsmöte för Haparanda Sandskär fågelstation. Alla som känner att de vill ”dra ett strå till stacken” hälsas varmt välkomna!

I år börjar vi redan klockan 10 och enkel förtäring ingår. För planering av denna behöver vi veta hur många som kommer att delta i Sandskärmötet.

Anmäl snarast via pellepersan@hotmail.com eller 070-2030398.

Häckfågelinventering på Haparanda Sandskär tors- sön 12–15 juni 2014

Under denna långhelg i juni kommer årets häckfågelinventering att äga rum. Det blir den nionde i ordningen och vi kommer som vanligt hinna med att både inventera fåglar, skåda och att umgås. Både erfarna skådare och nybörjare är välkomna. Själva inventeringen, som standardiserats, genomförs under en del av tiden på Sandskär och är en kombination av linje- och punktinventering (se mer om metodik och resultat på sidan 17ff.).

Huvuddelen av inventeringen genomförs av de mer erfarna och nybörjare får en möjlighet att prova på. Fördelningen av linjer och punkter sker genom lottning bland de erfarna inventerarna, vilket alltså innebär att ingen kan garanteras en egen rutt.

Tid och plats: Preliminärt utresa från Nikkala på torsdag kl 20.00 och hemresa på söndag eftermiddag. Väder och vind sätter gränserna för när säker båtfärd kan ske. Skepparen avgör detta. Inkvartering: Stuga

Kontaktperson: Lena Stenman, tel: 0923-22408 mobil: 070-6670018
mail: lena.stenman@hotmail.com

Anmälan: För att planera transporter och inventeringsarbetet behöver vi veta vilka som önskar delta. Anmälningar mottages fr.o.m. 30/3 och principen först till kvarn tillämpas på de 12 platserna. Anmäl Er via mail eller telefon (skicka gärna ett sms) till kontaktpersonen, så får Ni ett anmälningsnummer i retur.

För att delta i denna exkursion krävs medlemskap i NOF, eftersom fågelstationen är ett av NOF:s projekt och häckfågelinventeringen är en del av stationens verksamhetsplan. Erlagd medlemsavgift skall finnas registrerad senast 30/4.

Person som arbetat på fågelstationen föregående säsong ges förtur då vi önskar premiera vår värdefulla personal. Detta gäller under förutsättning att anmälan har kommit in före 30/4.

Kostnad: 700 kr/person (inkluderar transport och logi). Ta chansen till en prisvärd Sandskärsexkursion!

INNEHÅLL

Den större hackspetten	2
Sandskärsrapporten i ny tappning	3
Verksamheten 2013	4
Det var vi som gjorde det: Tillsammans fixade vi ringmärkningssäsongen 2013 på Sandskärl	6
Vad är det som lockar på Haparanda Sandskärl?	8
Rapport från försök med vårmärkning på Haparanda Sandskärl i maj 2013	15
Häckfågelinventeringen	17
Boungemärkning 2013	23
Främmande kontroller och återfynd, Egna långa kontroller, Egna korta kontroller	29
Observationer 2013	30
Viltjukdomsövervakning	33
Vädret under fåltsäsongen	34
Övrig verksamhet	36
Ekonomisk rapport	37
Kontaktinformation	38

FÅGLAR I NORRBOTTEN

utges av
Norrbottnens Ornitologiska Förening
och utkommer med 4 nummer per år.

Årgång 33

ISSN 0281-6903

Redaktör och ansvarig utgivare

Stefan Holmberg
Pitevägen 19, 930 82 Abborrträsk
telefon 0960-500 85, 070-672 87 98
stefan@abborrtrask.se

Redaktionskommitté

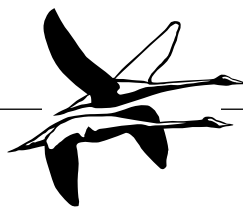
Tomas Carlsson, Piteå
Kirsti Viinamäki, Boden

Omslag

Större hackspett av Matsåke Bergström

Tryck

GTC Tryck 2014

NORRBOTTENS ORNITOLOGISKA FÖRENING

c/o Jan-Olov Johansson

Stapelgränd 2

973 41 LULEÅ

Pg 433 17 33-8

www.nof.nu

jojlulea@gmail.com

Norrbottnens Ornitologiska Förening (NOF)

är en regionalförening av

Sveriges Ornitologiska Förening (SOF).

NOF har Norrbottens län

som verksamhetsområde.

Medlemmar i NOF erhåller

Fåglar i Norrbotten utan extra kostnad.

Medlemsavgifter för 2014

180 kronor för svenskt medlemskap

100 kronor för ungdomsmedlem
(född 1996 eller senare)

20 kronor för familjemedlem

260 kronor för utländskt medlemskap

Medlemsavgiften sätts in på föreningens
pg-konto: 433 17 33-8.

Adressändringar

skickas till föreningens adress enligt ovan.

STYRELSEN

Ordförande

Jan-Olov Johansson 070-655 33 15

Vice ordförande

Berth-Ove Lindström 070-395 83 25

Kassör

Tord Gustafsson 070-516 65 65

Ledamöter

Rolf Gustafsson 070-258 01 94

Stefan Holmberg 070-762 87 98

Per Sandberg 070-203 03 98

Birgitta Landberg 070-604 09 03

Suppleanter

Andreas Livbom 070-688 69 50

Lotta Nygård 0980-173 72

Inger Brännström 070-383 11 99

Regionala rapportkommittén

c/o Mats Bergquist

Övre Buddbyn 111, 961 92 Boden

mats.bergquist@home.se

Haparanda Sandskärs fågelstation

Per Sandberg

0911-24 06 68, 070-203 03 98